

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

MÉDIAELLÁTOTSÁG ÉS MÉDIAFOGYASZTÁS NÉGY VIDÉKI VÁROSBAN

(Győr, Sopron, Székesfehérvár és Dunaújváros,
telefonos közvélemény-kutatás)

Közzétéve: 2022. február 7.

Vezetői összefoglaló

A Psyma Hungary Piac- és Közvélemény-kutató Kft. 2021 végén a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság megbízásából felmérést készített a vidéki társadalom helyi médiával való ellátottságáról, illetve a helyi médiatartalmak fogyasztásáról. A felmérés része annak a 2020-ban újtárra indított kutatássorozatnak, amelynek keretében az NMHH a helyi médiafogyasztási szokásokat próbálja meg feltárni. Jelen kutatási hullámban Győr, Sopron, Székesfehérvár és Dunaújváros szerepelt.

A kutatássorozat második hullámának legfontosabb megállapításai a következők:

- Összhangban a kutatás első fázisának adataival, a vizsgált vidéki nagyvárosokban nagyon erőteljes lokálpatrióta érzések figyelhetők meg, mindez viszont nem párosul erőteljes közéleti aktivitással.
- Abban, hogy a helyi közéleti aktivitás nem olyan intenzív, szerepet játszik, hogy a helyi információk (közélet) iránti lakossági érdeklődés sem olyan nagymérvű. A helyi politika, a helyi történések kevésbé foglalkoztatják az embereket, mint az országos politika, az országos jelentőségű események.
- A közéleti aktivitás szintje, illetve a lokálpatriotizmus erőssége alapján a vizsgált négy település közül három nagyon közel áll egymáshoz (Győr, Sopron és Székesfehérvár), egy település – Dunaújváros – válik el tőlük, és jelentkezik valamennyire külön entitásként.
- A közéleti aktivitásban tetten érhető tagozódás akkor is megfigyelhető, amikor a kérdezettek a helyi médiatér jellegét, elmozdulásait értékelik. Győr, Sopron és Székesfehérvár esetében az a vélemény a meghatározó, hogy a jelenlegi helyi médiahelyzet jobb a városban, mint korábban volt. Ugyanakkor a helyi média intézményesülését, a település helyi médiával való ellátottságát ma mindenhol jobbnak tartják a kérdezettek, igaz, Dunaújvárosban valamivel kevesebben vannak ezen az állásponton.
- A helyi médiafogyasztási struktúrában sok helyütt bekövetkező változások (csökkenőben a helyi tévé nézése, csökkenőben a nyomtatott sajtó olvasása, összességében stagnáló rádióhallgatás, illetve a helyi online sajtó olvasottságának emelkedése), az egyes szegmenseken belül megfigyelhető lemorzsolódások nem jelentik azt, hogy a helyi média olvasókat/nézőket veszítene el. Sőt, a vizsgált településeken a megkérdezettek szerint a helyi média fogyasztóinak száma nem hogy csökken, hanem nő. Ez különösen Sopronban, a „leghűségesebb” városban jelentkezik hangsúlyos véleményként.
- Az adatok azt mutatják, hogy a nyugati határhoz közelebb eső települések esetében a helyi események, a közélet iránti érdeklődés szintje valamivel magasabb az ország középső részén fekvő településekhez viszonyítva, és ugyanez mondható el a megyei jogú városokról is a megyeszékhelyekkel ellentétben. Ez utóbbi összefüggés arra utalhat, hogy egy település nagysága is kihatással lehet az érdeklődés intenzitására. A közép-dunántúli régió, illetve a megyeszékhelyek lakói az országos politika irányába jobban nyitottak.
- A különböző helyi média hallgatottsági és nézési indikátorszámok szerint a helyi rádiók hallgatottsága, a helyi nyomtatott és online sajtó olvasottsága, illetve a helyi hírműsorok preferálása Nyugat-Dunántúlon valamivel erőteljesebb, mint Közép-Dunántúlon.
- Ha az elérési mutatókat heti szinten vizsgáljuk, akkor a helyi médiatérben az internetes hírportálok rendelkeznek a legnagyobb elérési mutatókkal (szemben a helyi tévével, rádiókkal és újságokkal). Amennyiben a napi szintű eléréseket nézzük, akkor Közép-

Dunántúlon a helyi rádiók vezetnek, és csak utánuk következnek a helyi hírportálok. Nyugat-Dunántúlon az internetes portálok állnak az első helyen napi szinten is.

- A kutatási adatok azt mutatják, hogy a nyomtatott sajtó olvasottsági adatai esnek, de ez nem jelenti azt, hogy a lapok által elért közönség nagysága is csökkenne. Az olvasók nagy része ugyanis csak platformot váltott, és többségük ma már online követi ezeket a tartalmakat. Különösen látványos az online forma preferálása a Kisalföld c. lap esetében.
- Mindkét megyében szignifikáns különbségeket mutat a megyei napilapok olvasottsága a megyeszékhelyek, illetve a megyei jogú városok bontásában. Egy megyei napilap – akár online, akár nyomtatott változatban – elsősorban a megyeszékhelyen talál magának olvasókat, tehát a megyei jogú városok lakói már kevésbé érzik magukénak a lapot/a portált. A felmérés tanúsága szerint nagyon fontos, hogy egy megyei jogú városban jelen legyenek jól működő, helyben készített napilapok (de nemcsak egy megyei jogú városban, hanem a kisebb településeken is), mert a fogyasztói igényeket egy megyei szintű napilap nem tudja teljes mértékben kielégíteni.

A helyi hírek fogyasztásakor mind a négy városban kiugróan magas a lokális internetes portálok igénybevétele. A hírfogyasztók valamivel több mint 60 százaléka elsősorban ezen az új médián keresztül értesül a helyi történésekről. A többi médiaeszközt – tévé, rádió, nyomtatott sajtó – a helyi hírek fogyasztásakor már jóval kevesebben részesítik előnyben: második helyen a nyomtatott sajtó következik, a harmadik helyen a rádiók, a negyedik helyen pedig a tévék állnak. (A kutatássorozat első hullámában – igaz, más településeken – a sorrend a magasan kiemelkedő internet után a következő volt: második a rádió, harmadik holtversenyben a televízió és a nyomtatott sajtó). Idősoroson nézve az adatokat, az online média – részben az internethasználat általánosabbá válása miatt – tovább erősödik a helyi jellegű hírközlési és hírvételezési folyamatokban. Ezzel párhuzamosan a helyi televíziók továbbra is csökkenő pályán mozognak, a rádiós szegmens pedig stagnál. A nyomtatott sajtó viszont mintha erősödne, ami feltehetően a sajtótermékek nyomtatott és online változatainak szerves szimbiózisának köszönhető, ami miatt mintha összemosódna ennek a két formának a használata és értelmezése a megkérdezettek körében.

1. Bevezetés

A Psyma Hungary Piac- és Közvélemény-kutató Kft. 2021. végén a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság megbízásából felmérést készített a vidéki társadalom helyi médiával való ellátottságáról, illetve a helyi médiatartalmak fogyasztásáról.

A felmérés része annak a 2020-ban újtárra indított kutatássorozatnak, amelynek keretében az NMHH a helyi médiafogyasztási szokásokat próbálja meg felmérni: mennyire vannak jelen a médiatérben a helyi közéleti eseményekről szóló híradások, mennyire nyitottak ezekkel kapcsolatban a helyi lakosok és mennyire elégedett a lakosság a kapott információkkal. Ezen túlmenően a kutatássorozat megpróbálja bemutatni a helyi közéleti aktivitás, a közéleti hírfogyasztás és a lokálpatriotizmus összekapcsolódását is.

A kutatássorozat első hulláma két megyeszékhelyet emelt ki, Pécs és Kecskemét városát. A mostani hullámban is két megyeszékhely kerül górcső alá, Győr és Székesfehérvár, de mellettük a kutatás bevon a két érintett megyéből – Győr-Moson-Sopron megyéből, illetve Fejér megyéből – további egy-egy települést, a megyék második legnagyobb települését, a közigazgatási státusza alapján megyei jogú városi besorolással rendelkező Sopront, illetve Dunaújvárost. Mindezt azzal a nem titkolt céllal, hogy a korábbiakkal ellentétben ne csak egy-egy megyeszékhely sajátosságai kerüljenek bemutatásra, hanem össze lehessen vetni egymással egy-egy megyén belül is településeket, és ki lehessen mutatni, hogy milyen hasonló vagy eltérő vonások jelentkeznek a helyi nyilvánosságok szerkezetében. Fontos elemzési szempontként kezeli a kutatássorozat, vajon az országos média „zaja” mennyiben „nyomja el” a helyi média hangját, ami a mostani felmérés során azzal is kiegészül, hogy pl. egy megyei jogú város nyilvánosságát mennyiben „uralják” a megyeszékhelyek orgánumai, a megye, vagy a megyeszékhelyről szóló híradások a (valamivel) kisebb települések eseményeiről, történéseiről szóló híradások rovására.

A települések kutatássorozatba való beemelése során szempont volt, hogy olyan településméret/településkategória kerüljön vizsgálatra, ahol elvben sokszínű lehet a helyi médiastruktúra: van helyi nyomtatott sajtó, működik egy vagy több helyi rádió és televízió, vannak olyan internetes felületek, online újságok, önkormányzati portálok stb., amelyek a helyi közélettel, a helyi közügyekkel foglalkoznak.¹ Kisebb településeken a helyi média struktúrája már nem ennyire tagolt, erőforrások és fogyasztók hiányában bizonyos médiatípusok ott már nem tudnak megjeleníteni és gazdaságosan működni.

Míg a kutatássorozat első hullámában Nyugat- és Közép-Magyarországról is került be település a felmérésbe, most csak Nyugat-Magyarországról lettek bevonva települések, mert itt vannak olyan megyék, ahol a megyeközpontok mellett jelentősebb, nagyobb lélekszámú megyei jogú városok találhatóak, amelyek valamelyest oldják az általában egypólusú, centralizált megyeszerkezetet. Ennek ellenére a kiválasztott két megyében is a megyeszékhelyek gazdasági és politikai súlya a meghatározó, lélekszámát (felnőtt lakosság számát) tekintve ezek a városok kétszer akkora, mint a kutatásba bevont megyei jogú városoké.

A megyén belül kiválasztott település, a megyeszékhely, illetve a megyei jogú város karaktere valamelyest eltérő: Székesfehérvár és Dunaújváros akár egy tradicionálisabb, illetve nagyobb múlttal még nem rendelkező városokat felmutató tengely két végpontját is kijelölhetnék. Az előbbi történelmi

¹ A helyi média alatt értve a lokális hatókörrel működő médiát: tehát a nyomtatott sajtó terjesztése helyben történjen, az elektronikus médiumok (rádiók, tévék) vételközete is térben lehatárolt legyen, és értelemszerűen a tematikai fókuszáltság is helyi jellegű legyen: elsősorban a helyi eseményekre, történésekre koncentráljon, helyi vonatkozású információkat, híreket tegyen közzé.

múltja mellett nagyon erős ipari háttérrel rendelkezik: egyes adatok szerint az ország tíz legnagyobb cége között négy fehérvári található², és „portfoliójában” jelentős súlyt képviselnek az új típusú high-tech iparágak, úgy mint az elektronika, az informatika, a mechatronika. Ezzel szemben Dunaújváros elsősorban a nehézipar fellegvárának (volt³) nevezhető.

Győr-Moson-Sopron megye két kiválasztott névadó települése kapcsán közös vonást jelent, hogy jelentős vonzerővel bírnak az országon belüli migrációs, vándorlási folyamatokban. Győr ezt elsősorban gazdasági helyzetének köszönheti⁴, amit főként a fejlett járműipara biztosít. Győrré a helyi lakosság elsősorban mint ipari városa tekint, a múltra vonatkozóan teljesen egyértelműen, de a jelen vonatkozásában is nagyon meghatározó ez az azonosító jegy.⁵ Győrrel szemben Sopron vonzerejét elsősorban nem a helyi ipar jelenti, hanem a határhoz való közelsége, a külföldi munkalehetőség.⁶

Elemzésünkben elsősorban arra törekszünk, hogy bemutassuk, a két megyén és a két megye adott településeiben belül a helyi média fogyasztásában milyen különbségek (vagy éppen hasonlóságok) fedezhetőek fel, és ezek hátterében mik húzódnak meg. Az újabb városok bevonásával és bemutatásával a célunk az is, hogy a vidéki városok médiafogyasztásával, illetve a helyi nyilvánosságok szerkezetével kapcsolatban a korábbi kutatáshoz hasonlóan általános érvényű megállapításokhoz juthassunk.

2. A kutatás paramétereit

A kutatás telefonos (CATI) kérdezéssel készült. Mind a négy településen 300 főt kérdeztünk meg egy teljesen azonos tartalmú és struktúrájú kérdőívvel (természetesen az adott településen működő

² forrás: <http://www.gyerefehervarra.hu/a-varosrol/gazdasag>

³ **A magyar települések gazdasági pozícióját elemző vizsgálatok alapján Dunaújváros, mint „tradicionális ipari központ” az 1990-es években még viszonylag előkelő helyen szerepelt a települések közötti rangsorban (9. hely), azonban az elmúlt két évtized során, elsősorban a Dunaferr nehézségeinek köszönhetően fokozatosan hátrébb került a rangsorban (18. hely) A következő hónapok talán legjelentősebb kérdése, hogy a város és térségének gazdasága továbbra is építhet-e a gyárra, vagy adott esetben olyan nehézségekkel kell szembenéznie, amelyeket az ózdi vagy diósgyőri vas- és acélgégyártás fokozatos eltűnése okozott az elmúlt évtizedekben.” forrás: Páger Balázs-Deák András: **Az egész ország megérzi, ha a Dunaferr bedől (2021. 01. 20.)** (<https://www.portfolio.hu/krtk/20210120/az-egesz-oroszag-megerzi-ha-a-dunaferr-bedol-465950>)**

⁴ „Belföldi szempontból Győr gazdasági helyzete kiváló. A város napjainkban – ahogyan már régóta – a magyar nehézipar egyik zászlóshajója, és rendkívül sikeresen tért át a szocialista gépiparról a modern gépjárműgyártásra. Győr volt az egyetlen magyar város, amelyet alig érintettek a jelentős gazdasági válságok (az 1990-es évek eleji gazdasági és társadalmi átmenet, valamint a 2000-es évek végi pénzügyi világválság). Folyamatos növekedést mutatott, miközben az összes többi magyar város visszaeséssel nézett szembe. A helyi gazdaság mindig egyetlen domináns ágazatra épült. Az 1990-es években bekövetkezett gazdasági átalakulás előtt a RÁBA Magyar Vagon- és Gépgyár volt a legnagyobb munkáltató, amely uralta a helyi gazdaságot. Ezt a szerepet 1994 után az Audi Hungaria vette át, amely közel ugyanannyi munkavállalót foglalkoztat, mint korábban a RÁBA.”

forrás: Gerögházi Éva-Tosics Iván: Egy átformált város: Győr (https://www.eib.org/attachments/country/city_transformed_gyor_hu.pdf)

⁵ Egy helyi lakossági közvélemény-kutatás tanúsága szerint: „bár az ipari jelleg általánosságban egyre kisebb helyet foglal el a város percepciójában, specifikusan a járműipar jelenléte viszont fontos és egyre növekvő szerepet kap Győr jellemzésében.” forrás: Tóthné Kardos Krisztina: Győr ma már nem „csupán” iparváros (<https://polgariszemle.hu/archivum/102-2015-december-11-efvolyam-4-6-szam/muhelytanulmanyok-recenziok/731-gyor-ma-mar-nem-csupan-iparvaros>)

⁶ Ma „a város tulajdonképpen Burgenland északi területeinek, Bécs, illetve Bécs vonzáskörzete munkaerőpiacának részét képezi”. (forrás: Bertalan Laura, Határ menti fejlődési utak: Sopron) (http://publicatio.uni-sopron.hu/2210/1/Kozepvarosi_tarsadalmak%20%283%29.pdf)

médiумok pontos megnevezésével), így összesen 1.200 interjú készült el.⁷ Hasonlóan a kutatássorozat első hullámához, a felmérésben az egyes médiatípusokat (tévét, rádiót, sajtót, internet) összességében vizsgáltuk, tehát pl. azt kérdeztük meg, mennyien hallgatnak helyben helyi rádiókat és nem adónként mértük fel egyenként a helyi rádiók hallgatottságát és megítélését. Általában egy-egy médiaszegmens és nem egyes sajtótermékek, rádióadók, tévécsatornák potenciáljára és értékelésére voltunk kíváncsiak a felmérésben.

A telefonos kutatás randomizált telefonszám kiválasztással, egy véletlenszerűsége alapuló mintavétellel valósult meg. (A kérdőívek kérdezési idejének átlaga 16 perc volt.) Ahhoz azonban, hogy a megkérdezettek válaszai valóban reprezentálják az adott településen élők véleményét, a mintavétel során előforduló esetleges eltéréseket utólag korrigáltuk, és a telefonos kutatás mintáját hozzáigazítottuk (besúlyoztuk) a teljes győri, soproni, székesfehérvári, illetve dunaújvárosi lakosságon belül jelentkező megoszlásokhoz (**1. sz. táblázat**). A súlyozás során alapvetően két demográfiai alapváltozóval dolgoztunk: a kérdezett nemével és a kérdezett életkorával. E két demográfiai változó a két település vonatkozásában összesen nyolc belső cellát határoz meg (18-34 éves férfiak, 18-34 éves nők, 35-49 éves férfiak stb.). A súlyozás révén így a minta belső összetétele nem és életkor alapján mind a perem-, mind a keresztmegoszlások alapján a települések felnőttkorú lakosságának belső összetételét követi.

A súlyozás során bázisnak a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatait vettük, mert nyilvános statisztikai adatok más forrásból nem érhetők el.⁸ Település-bontásos adatokat a 2016-os KSH Mikrocenzus adatbázisa nem tartalmaz. A 2011-es adatokhoz való visszanyúlás véleményünk szerint jelentősebb torzítást nem okoz, mert a demográfiai helyzet tekintetében 5-10 év alatt nagyságrendnyi belső változások nem történnek. Ezt igazolhatja, hogy – a KSH becslései alapján – a vizsgált települések lakónépességszámában az elmúlt tíz év során csak néhány százalékpontos elmozdulások történtek. Részben a demográfiai változásoknak köszönhetően 4 százalékkal csökkent Székesfehérvár lakónépessége, igaz, Dunaújvárosé – valószínűleg az elvándorlásnak köszönhetően – már 11 százalékkal. Győr-Moson-Sopron megye települései a demográfiai helyzet rosszabbra fordulása ellenére is (alacsonyabb termékenységi mutatók, fokozatosan elöregedő helyi társadalmak) mini népesség „robbanást” könyvelhetnek el. Az el-, illetve a bevándorlás pozitív egyenlegét mutatja ezeken a településeken, hogy Győrben a lakónépesség aránya 4 százalékkal, Sopronban pedig 6 százalékkal nőtt az elmúlt tíz év során.⁹

Ezek a változások a 2011-es népszámlálási adatok alapján előállított struktúra (18-34 éves férfiak, 18-34 éves nők, 35-49 éves férfiak stb.) belső megoszlásában érdemi elmozdulást véleményünk szerint nem eredményeznek, így joggal támaszkodhatunk ebben a vonatkozásban a 2011-es népszámlálási adataira. Az iskolázottság esetében azonban ez a fajta – a 2011-es népszámlálási adatokra építő – súlyozási eljárás azonban jelentős torzulásokat okozhatott volna, mert az iskolázottság vonatkozásában már öt év elteltével is jelentős változásokat hoz. A 2016-os Mikrocenzus eredményei szerint például országos léptékben 2011-16 között az iskolázottsági szintben több százalékpontos változások történtek: a 7 évesnél idősebb népességben belül a diplomások aránya 3

⁷ A kérdőív lényegében megegyezett a 2020-as kutatási hullám kérdőívével.

⁸ A helyi média alatt értve a lokális hatókörrel működő médiát: tehát a nyomtatott sajtó terjesztése helyben történjen, az elektronikus médiák (rádiók, tévék) vételkörzete is térben lehatárolt legyen, és értelemszerűen a tematikai fókuszáltság is helyi jellegű: elsősorban a helyi eseményekre, történésekre koncentráljon, helyi vonatkozású információkat, híreket tegyen közzé.

⁹ Saját számítások, az adatok forrása: https://www.ksh.hu/apps/hntr.main?p_lang=HU.

százalékkal növekedett, az alapfokú végzettségűek aránya pedig 5 százalékkal csökkent¹⁰, ami a 18 évnél idősebb lakosságra vetítve egy százalékponttal még magasabb lehet, és feltehetően ez a trend az elmúlt években tovább folytatódott, így akár már 5-10 százalékos elmozdulások is feltételezhetők egyes iskolázottsági csoportokban, és ezek a nagyobb településeken még erőteljesebbek lehetnek.

Számításaink szerint a 2016-os Mikrocenzus adatai szerint az ország összes megyeszékhelyén élő 18 éves vagy annál idősebb lakos 26 százaléka volt felsőfokú végzettségű, 37 százaléka érettségizett és ugyancsak 37 százaléka alapfokú végzettségű¹¹, feltehetően az elmúlt öt évben az átstrukturálódási folyamat – az alapfokú végzettséggel rendelkezők arányának csökkenése, s ezzel párhuzamosan a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növekedése – tovább folytatódhatott. A súlyozás során a kiinduló helyzetnek vett 2011-es népszámlálási adatokat egy általunk meghatározott algoritmus alapján „továbbvezettük”, és ez alapján súlyoztuk be a rendelkezésre álló adatokat. A bázist a véletlenszerűen generált telefonos minta által nyert iskolázottsági adatok jelentették, és ezeket igazítottuk hozzá az általunk becsült, várt arányokhoz.

1. táblázat: Az elemzéshez használt adatbázis súlyozott mintája – a megkérdezett neme (esetszámok, N=300, 300, 300, 300)

A kérdezett neme*	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
férfi	47	47	46	48
nő	53	53	54	52

2. táblázat: Az elemzéshez használt adatbázis súlyozott mintája – a megkérdezett életkora (esetszámok, N=300, 300, 300, 300)

A kérdezett életkora*	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
18-34	31	29	28	29
35-49	26	27	26	25
50-64	24	24	26	25
65-xx	20	20	20	21

3. táblázat: Az elemzéshez használt adatbázis súlyozott mintája – a megkérdezett iskolai végzettsége (esetszámok, N=300, 300, 300, 300)

A kérdezett iskolai végzettsége**	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
8 általános és szakmunkásképző	32	35	27	38

¹⁰ forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mikrocenzus2016/mikrocenzus_2016_4.pdf.

¹¹ https://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/kotet_4_iskolazottsagi_adatok

A kérdezett iskolai végzettsége**	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
érettségi	35	36	34	40
diplomás	34	28	38	22

* a súlyozás során használt alapváltozók, forrás 2011-es népszámlálási adatok

** becsült adatok, a 2011-es népszámlálási eredmények továbbvezetett adatai 2021-re

3. Leíró statisztikák a helyi társadalmakról

A felmérésbe bevont négy település lakosságának demográfiai összetétele a főbb változók (nem, életkor) mentén nagyon hasonló képet mutat, egyedül az iskolázottság szintjében érzékelhetők érdemi különbségek (**3. sz. táblázat**). Összhangban a KSH 2011-es népszámlálási statisztikáiból adódó összefüggésekkel, a vizsgálatban érintett két megyeszékhelyen az iskolázottsági szint általában magasabb, mint a két megyei jogú városban. De összességében a felmérésbe bekerült négy településből három (Győr, Sopron, Székesfehérvár) esetében inkább a hasonlóságok dominálnak ebben a vonatkozásban is. Dunaújváros belső iskolázottsági összetétele tér el jelentősen az általános képtől, itt a diplomások aránya jóval alatta marad a többi városban mért értéknek (22% vs. 28-38%).

A gazdasági aktivitás szintje (aktív dolgozók aránya a felnőttkorú lakosságon belül) mind a négy vizsgált településen magas (a legmagasabb Győrben: 72%, a legalacsonyabb pedig Dunaújvárosban: 68%), de a foglalkoztatottság szerkezetében már kimutathatók különbségek. Egyrészt Győr-Moson-Sopron megyében magasabb a vállalkozók aránya, másrészt mindkét megyében a megyeszékhelyeken a szellemi dolgozók felülreprezentáltak, a megyei jogú városokban pedig a fizikai dolgozók (**4. sz. táblázat**). Igazán markáns, „megfogható” eltérések ezeken a területeken jelentkeznek a helyi társadalmak összetételében, és ezeket a foglalkozásbeli különbségeket képezik le az egyes településeken élők eltérő iskolázottsági összetétele is.

4. táblázat: A minták megoszlása gazdasági aktivitás szerint (%-os megoszlások, N=300, 300, 300, 300)

Gazdasági aktivitás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Aktív dolgozó összesen	72	68	68	67
Aktív dolgozó – vállalkozó	12	12	5	8
Aktív dolgozó – szellemi dolgozó	39	29	44	28
Aktív dolgozó – fizikai dolgozó	22	26	19	30
Tanuló	1	1	0	1
GYES-GYED-en lévő, háztartásbeli	2	6	6	4
Munkanélküli	2	2	1	1
Nyugdíjas	23	24	25	28

Gazdasági aktivitás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Összesen	100	100	100	100

Az aktív dolgozók túlnyomó többsége általában a lakóhelyén dolgozik (Győr esetében 91 százalékuk, Székesfehérvár esetében 90 százalékuk, Dunaújváros esetében pedig 89 százalékuk), kivélt Sopron városa jelenti, ahol a határ közelsége miatt sokan ingáznak, helyben, a városban, csak 78 százaléknian dolgoznak. A kutatás úgy lett paraméterezve, hogy a megkérdezettek, ha más városban (vagy külföldön) dolgoznak, azaz ingáznak, csak akkor vehettek részt a felmérésben, ha legalább havi szinten hazajárnak. Akik ritkábban járnak haza, azokat a kutatás során nem is nagyon értük el, ha pedig elértük, akkor nem vehettek részt a felmérésben. A szűrés oka, hogy a naponta, hetente ingázók körében feltételezhető inkább, hogy még kellő rálátással rendelkeznek a helyi közéleti, médiabeli eseményekre. A mintában szereplő ingázók többsége – 85-95 százaléka – egyébként napi gyakorisággal közlekedik a munkahelye és a lakóhelye között, tehát összességében csak nagyon kicsi azoknak aránya, akik ritkábban vannak jelen a lakóhelyükön. Az összes aktív dolgozóra vetítve mindössze néhány százaléknian ilyen emberről beszélhetünk (Győr: 0%, Sopron: 3%, Székesfehérvár: 1%, Dunaújváros: 2%).

Ugyanezeket a feltételeket támasztottuk a tanulók esetében is, amennyiben a lakóhely és a tanulási hely elvált egymástól. Ezzel a szűkítéssel azonban nem igazán kellett élnünk, mert a tanulók egyrészt nagyon kis számban kerültek be a felmérésbe, másrészt akik bekerültek, azok általában helyben laktak állandó jelleggel.

A téma szempontjából fontos indikátorszám, hogy a megkérdezettek hány éve laknak a városukban: hiszen minél régebben, annál inkább valószínűsíthető, hogy egy mélyebb, erősebb kötődés alakul ki a településük iránt. Ebben a vonatkozásban jelentős különbségek mutatkoznak a vizsgált települések között. A „hűség” városának lakói körében 60 százaléknian már születésük óta a városban élnek, és folyamatosan, megszakítások nélkül élnek ott. A fehérváriak esetében ugyanez az arány csak 43 százalék, a többség tehát itt formálisan nem „tösgyökeres” helyi lakos, hanem „bevendorló”. Győrött és Dunaújvárosban körülbelül minden második kérdezettől lehet azt mondani, hogy születése óta a város lakója (51, illetve 47%). A fő átlagok – átlagosan hány éve laknak a kérdezettek a városban – a megyei jogú városokban 39-40 év, a megyeszékhelyeken pedig valamivel – egy-két évvel – alacsonyabb. Ha csak az időtartamokat vizsgáljuk, egyértelmű, hogy a megyeszékhelyeken valamivel magasabb a nem „öslakosok” aránya, az ott lakók majdnem egyötöde maximum húsz éve lakik a településen, ha pedig csak a gazdaságilag aktív korosztályt vizsgáljuk – a 64 évnél nem idősebb lakosokat -, akkor már majdnem minden negyedik válaszadó nem „öslakos”, hanem új, „bevendorló” személy, aki elsősorban felnőtt korában került a városba **(5.1 és 5.2. sz. táblázat)**.

A megyeszékhelyek erősebb gazdasági potenciálját mutathatja, hogy itt a helyi lakosok körében nagyobb arányban jelentkeznek azok, akik felnőtt korukban telepedtek le a városban (Győrben vagy Székesfehérváron), köszönhetően az elérhető nagyobb munkahelyi kínálatnak, a könnyebb elhelyezkedési lehetőségeknek. Győr esetében – a többi városhoz képest – különösen magas a településen csak néhány éve lakók aránya, ami mindenképpen összefüggésbe hozható azzal a ténnyel, hogy a város népessége az ideköltözések miatt az elmúlt években növekedett. Ugyanezt a várt növekményt Sopron esetében viszont nem figyelhetjük meg. Mint korábban említettük, a vizsgált négy település közül a KSH adatai szerint Győr mellett még Sopron népességszáma emelkedett.

Ennek az elmaradt növekménynek a hátterében feltehetően módszertani, kérdezéstechnikai okok állnak.¹²

5.1. táblázat: A megkérdezettek összesen hány éve élnek városukban (%-os megoszlások)

Hány éve élnek a városban?	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
0-10 éve	9	5	6	4
11-20 éve	10	6	13	9
21-30 éve	19	19	16	17
31-40 éve	20	21	20	23
több mint 40 éve	42	49	45	46
összesen	100	100	100	100
átlagosan (év)	37,5 éve	40,0 éve	37,9 éve	39,20 éve

5.2. táblázat: A gazdaságilag aktív korú (65 évnél fiatalabb) megkérdezettek hány éve élnek városukban (%-os megoszlások)

Hány éve élnek a városban?	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
0-10 éve	11	7	8	5
11-20 éve	12	8	15	11
21-30 éve	21	22	20	22
31-40 éve	22	24	23	27
több mint 40 éve	34	39	34	35
összesen	100	100	100	100

12 A várt növekmény legfontosabb oka, hogy az ausztriai munkavállalási lehetőségek miatt Sopron, a határmenti vidék más településeivel hasonlóan, az országon belüli vándorlási folyamatok egyik fontos célállomását jelenti. Mivel Sopron esetében – és ezt a jelen felmérés is jól mutatja – magas az ingázók aránya, az ő elérésük és kutatásba való bevonása technikai nehézségekbe ütközött. Ha az ingázók külföldön dolgoznak, akkor feltehetően késő este érnek haza, és így kieshetnek a telefonos kérdésre kijelölt időtartományból, napközben pedig e célcsoport tagjai ugyancsak nehezebben érhetők el a külföldi tartózkodásuk miatt. Az is lehet, hogy részben külföldi telefonos elérhetőséggel és nem magyar telefonszámokkal rendelkeznek, így adatbázis szinten sem könnyen elérhetők. Kérdés az is, hogy a városba újonnan betelepülők, akik mobilszámukkal korábban más régióhoz, településhez tartoztak, hivatalosan átjelentkeztek-e, regisztrálva vannak-e, állandó lakosok lettek-e Sopronban. Jelen felmérés során a munkavállalók 22%-a jelezte azt, hogy ingázik (feltehetően külföldre), miközben egy Soproni Egyetem által végzett 2018-as kutatás becslése szerint a soproni foglalkoztatottak kb. háromtizede dolgozik Ausztriában, kb. egyharmaduk Burgenlandban, egyharmaduk Bécsben és egyharmaduk pedig más ausztriai településeken. (id: Bertalan Laura, Határ menti fejlődési utak: Sopron, forrás: http://publicatio.uni-sopron.hu/2210/1/Kozepvarosi_tarsadalmak%20%283%29.pdf) Jelen felmérés tehát valamivel kisebb ingázó arányszámot tud behozni, mint a Soproni Egyetem idézett kutatása.

Hány éve élnek a városban?	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
átlagosan (év)	33,1 éve	35,8 éve	33,4 éve	35,0 éve

Fontos területe volt a felmérésnek, hogy mennyire lokálpatrióták a helyi lakosok. Ahogy azt a kutatássorozat első hullámának adatait bemutató tanulmányban már említettük, egy jól működő helyi médiarendszer komoly vélemény- és közösfőformáló erővel bír, amely táptalaja a lokálpatriotizmus kialakulásának és megerősödésének, és a folyamat természetesen kölcsönös, hiszen egy lokálpatrióta közösség a helyi nyilvánosság működőképessége iránt is nagyobb igényeket támaszt.

A korábbi kutatáshoz hasonlóan a lehetséges lokálpatriotizmus szintjét és tartalmát több kérdés segítségével, több metszetben is vizsgáltuk. Ezek alapján összességében azt mondhatjuk, hogy a lokálpatriotizmus alapvetően mind a négy településen erőteljes (ahogy erős volt az első hullámban vizsgált két városban is).

Például teljesen egyöntetűen foglalnak állást a kérdezettek, amikor arról nyilatkoznak, hogy szeretnek-e a városban lakni. A városhoz való kötődés mértékében azért kimutathatók különbségek: a két megyeszékhely esetében nagyon sokan, szinte mindenki azt mondja, hogy szeret a városban lakni (Győr, Székesfehérvár: 97-97%), a soproniak körében is meghaladja ez az érték a 90 százalékot (91%), a képből valamelyest Dunaújváros „lóg ki”, itt 90 százalék alatti értéket mértünk (87%).

A helyi „identitást” direkterben mérő ötfokú skála mentén, amelynek teteje a tősgyökeres győriek/soproniak/székesfehérváriak/dunaújvárosiak érzem magamat jelentéstartalommal bír, a „hűség” városának lakói adják a legmagasabb osztályzatokat: 91 százalékuk ad a kérdésre 4-es vagy 5-ös osztályzatot. A győriek esetében ugyanez az érték 86 százalék. A másik megyeszékhely, Székesfehérvár is hasonló értéket tud felmutatni (87%). Dunaújvárosban adják a legkevésbé magas osztályzatokat (84%) a kérdezettek, de összességében azért ez is nagyon kedvező értéknek tekinthető.

Ha az előzőekben ismertetett dimenziókat (a város iránt érzett szeretetet, büszkeség stb.) egy közös, komplexebb változóba rendezzük össze, akkor megkapjuk a lokálpatriotizmus erejét mérő indexünket, amelynek értéke 0 és 100 között mozog. A 100-as érték jelöli azt, amikor valaki egyszerre szeret itt lakni, büszke is erre, és tősgyökeres helyi lakosnak is tartja magát.

Az index átlaga a vizsgált négy település közül három esetében lényegében megegyezik és nagyon magas értéket mutat: a soproniak esetében 91,3 pontot, a székesfehérváriak esetében 90,8 pontot, a győriek esetében 90,7 pontot. Egyedül a dunaújvárosiak mutatnak fel valamivel alacsonyabb értéket (81,3 pont).

Az index mentén általában a megkérdezettek 80 százaléka sorolódik a nagyon erőteljesen lokálpatrióták csoportjába (az index-en 100 pontot kapnak), kb. 15 százaléknian az erőteljesen lokálpatrióták csoportjába tartoznak és kb. öt százaléknian a gyengén vagy közepesen lokálpatrióták csoportjába (**6. sz. táblázat**). Kivételt képeznek a dunaújvárosiak, ahol a lakosok valamivel kevésbé tűnnek lokálpatriótáknak, itt már 15 százalékra tehető azok aránya, akik csak gyengén vagy közepesen kötődnek a városhoz.

6. táblázat: A helyi lakosok mennyire mutatkoznak lokálpatriótáknak (%-os megoszlások, képzett mutató)

Mennyire lokálpatrióta?	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Nagyon erőteljesen lokálpatrióták	78	81	79	66
Erőteljesen lokálpatrióták	17	14	16	19
Gyengén vagy közepesen lokálpatrióták	5	5	5	15
Összesen	100	100	100	100

Már a 2020-as kutatás során is meg lehetett figyelni, hogy a lokálpatriotizmus meglétét és intenzitását az idő faktora nagyon erőteljesen meghatározza: minél régebben lakik valaki egy településen, annál valószínűbb, hogy lokálpatriotizmusa nagyon erőteljes. Ez most is így van, miközben a maximum tíz éve a településen lakók esetében a nagyon erőteljesen lokálpatrióták aránya általában 40 százalék alatt marad (van, ahol csak kb. 20%), addig a több mint 30-40 éve ott lakók esetében ugyanez az érték gyakran eléri, illetve meghaladja a 80 százalékot (**7. sz. táblázat**).

7. táblázat: A nagyon erőteljesen lokálpatrióták aránya a városban eltöltött idő alapján (%-os arányok, N=300, 300, 300, 300)

Hány éve élnek a városban?	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
0-10 éve	21	25	42	12
11-20 éve	64	77	60	45
21-30 éve	78	87	77	57
31-40 éve	91	78	86	68
több mint 40 éve	86	86	87	78
Főátlag	78	81	79	66

4. Helyi közéleti aktivitás

A korábbi kutatáshoz hasonlóan a közéleti aktivitás meglétét, illetve hiányát nyolc kérdés segítségével térképeztük fel, amelyek a közéleti aktivitás különböző dimenzióit ragadták meg (pl. tájékozottságot helyi dolgokkal kapcsolatban, a tájékozódás gyakorlatát, a helyi szervezetekben/eseményeken való részvételt stb.).

Összhangban a kutatássorozat első hullámával, az általunk vizsgált dimenziók egyértelműen azt mutatják, ha egy adott aktivitás minél nagyobb cselekvési potenciált, energiát, időráfordítást igényel valakitől, annál kisebb az esélye annak, hogy az adott személy él vele, involválódni fog benne. Legkevésbé a közéleti aktivitás elvben legintenzívebben megélt cselekvési formái figyelhetők meg a helyi társadalmakban: például csak a lakosok kb. egytizede vállal fel valamilyen helyi, civil szervezeti/egyesületi tagságot, vagy jár el bizonyos rendszerességgel helyi lakossági fórumokra (**8.**

sz. táblázat). A személyes jelenléte nem igénylő aktivitások (pl. a helyi önkormányzati honlapok/Facebook oldalak látogatása) már a lakosság 30-40 százaléka körében figyelhető meg. Igazán átütő eredményeket a közéleti érdeklődés, aktivitás eredményeképpen előálló ismeretanyagban lehet csak érzékelni, ahol már a helyi lakosság 80-90 százaléka érintett (pl. tudják, ki a város polgármestere, mi a város címere).

A vizsgált dimenziók alapján a helyi közéleti aktivitás szintje Győr és Sopron városában lényegében teljesen azonos. Egy olyan dimenzió jelentkezik, ahol a válaszok alakulása szignifikáns különbséget mutat. Győr városában általánosabb az aktív keresők körében, hogy a jövedelemadó egy százalékát valamilyen helyi, városi intézménynek vagy egyesületnek ajánlják fel a dolgozók.

Székesfehérvár és Dunaújváros vonatkozásában már nagyobbak az eltérések, három dimenzió mentén is érdemi különbséget mutatnak az adatok, és ezek mind a fehérváriak öntudatosabb, aktívabb viselkedését mutatják: gyakrabban vesznek részt helyi eseményeken, gyakrabban ajánlják fel a jövedelemadójuk egy százalékát valamilyen helyi szervezetnek és a város címerét is – önbevallás alapján – jobban ismerik.

A székesfehérvári adatok nagyon közel állnak a Sopronban, illetve Győrben mért eredményekhez. A székesfehérvári eredmények az előbbi településsel összevetve minden dimenzió mentén, utóbbival összevetve pedig egy dimenzió kivételével mindig megegyeznek. Így a vizsgált négy város közül három település esetében a hasonlóságokat lehet inkább kiemelni (Győr, Sopron és Székesfehérvár), egyedibb arculatot Dunaújváros mutat, a valamivel kisebb helyi közéleti aktivitással.

8. táblázat: A helyi közéleti aktivitásra vonatkozó állításokat magukra nézve igaznak tartók aránya (%-os arányok)

Állítás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
tudja, ki a város polgármestere	98	95	98	94
ismeri a város címerét	86	89	86	77
gyakori résztvevője a város szabadtéri, közösségi rendezvényeinek (pl. városnap, utcabál)	52	56	51	39
követi a város hivatalos oldalát a Facebook-on**	41	43	44	44
a jövedelemadója 1%-át valamilyen helyi, városi szervezetnek, intézménynek, egyesületnek szokta felajánlani*	53	43	45	32
rendszeresen meg szokta nézni a város, az önkormányzat honlapját**	28	29	34	33
gyakori résztvevője a várossal kapcsolatos lakossági fórumoknak	10	13	11	9

Állítás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
tagja valamelyik helyi, városi civil szervezetnek	9	10	8	10

* csak azoktól kérdeztük, akik gazdaságilag aktívak

** csak azoktól kérdeztük, akik interneteznek

Jól mutatja Győr, Sopron és Székesfehérvár hasonló közéleti aktivitását az is, amennyiben a közéleti aktivitás szintjét egy változóba vonjuk össze, a részkérdésekre adott válaszokat összesítjük egy 0-100-ig terjedő skálára transzformálva az adatokat – ahol a 0 érték azt jelöli, hogy valakire egyik vizsgált aktivitás sem jellemző, a 100-as pedig azt, hogy mindegyik -, a mutató e három város esetében szinte teljesen egybeesik: Győr: 47,0 pont, Sopron: 47,5 pont, Székesfehérvár: 47,6 pont. Dunaújváros mutatója ettől valamelyest elmarad, az index 42,6 pontot jelez.

A helyi közéleti aktivitás szintje tehát összességében közepesnek mondható, és az összesített eredmények valamivel alatta maradnak a közepes szintet jelképező 50 pontos határértéknek. Az, hogy a mutatók nagyon közel állnak egymáshoz, előrevetítette az is, hogy nyolc dimenzió közül hét-nyolc esetében a két megyeszékhely, illetve Sopron adatsora szinte teljesen egybeesett és Dunaújváros is csak három dimenzió tekintetében teljesített rosszabbul.

A közéleti aktivitás index-értékei alapján mindössze a helyi lakosok valamivel több mint egytizede sorolható a nagyon aktívak táborába (érnek el a közéleti aktivitási indexen 70-100 pontot). Nagyon sokan – majdnem minden második kérdezett – a közepes szint (40-60 pont) körül mozognak. Kb. 40 százaléknál ennél kevesebb pontszámot érnek el, az ő helyi, közéleti aktivitási szintjük már kifejezetten alacsonynak mondható (**9. sz. táblázat**).

Az adatok társadalmi-demográfiai bontása azt mutatja, hogy az idősebb korosztály tagjai mellett a nők és a magasabb iskolai végzettségűek rendelkeznek nagyobb helyi közéleti aktivitással mindegyik vizsgált településen. Ez a tény is közrejátszhat abban, hogy a vizsgált négy település közül a dunaújvárosiak helyi közéleti aktivitása valamelyest elmarad a többi településen mért szinttől, mivel a településen a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők kisebb arányban jelentkeznek.

9. táblázat: A helyi lakosság közéleti aktivitásának szintje (%-os megoszlások, képzett mutató)

Közéleti aktivitás szintje	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
erős	14	13	15	12
közepes	46	48	44	41
gyenge	40	39	41	47
összesen	100	100	100	100

Az életkori tényezők nagyon fontos szerepet játszanak a helyi közéleti aktivitás szintjében, de erős statisztikai jellegű kapcsolat mutatható ki a lokálpatriotizmus és a közéleti aktivitás között is. A nagyon erősen lokálpatrióták körében a közösségi aktivitást mérő index szignifikánsan magasabb értéket vesz fel, mint a gyengén vagy közepesen lokálpatrióták körében (**10. sz. táblázat**).

10. táblázat: A helyi lakosság közéleti aktivitása milyen mértékű a lokálpatriotizmus függvényében (átlagok, 0=nagyon gyenge, 100=nagyon erős)

A lokálpatriotizmus foka	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
nagyon erőteljesen lokálpatrióták	49	49	50	46
erőteljesen lokálpatrióták	40	43	42	36
gyengén vagy közepesen lokálpatrióták	37	42	33	36
összesen	47	47	48	43

A közéleti aktivitás szintje még ebben a városához erősen kötődő rétegben sem túl magas (a közepes, 50 pontos szint körül ingadozik). A mostani hullámban szereplő városok esetében is levonható következtetésként, hogy egyik oldalon tapasztalható egy nagyon erőteljes, érzelmi alapokon álló kötődés a településekhez, ugyanakkor mindez nem párosul egy erőteljesebb helyi közéleti aktivitással. A jelenség feltehetően nemcsak a két hullámban elért hat város esetében figyelhető meg, hanem nagyon sok települést érinthet. Mindennek hátterében pedig számos ok húzódhat meg (a pártpolitikai erőter mlyensége, a médiarendszer mlyensége, a civil szervezetek érdekérvényesítő ereje, a lakosság közéleti érdeklődésének szintje stb.).

5. Érdeklődés a helyi információk, hírek iránt

Az egyik ilyen meghatározó tényező a helyi, közéleti információk iránti érdeklődés intenzitása. A helyi közéleti aktivitás szintjét alapvetően befolyásolhatja, hogy a kérdezettek mennyire nyitottak a helyi közéleti információk iránt, mennyire érdeklí mindazok az események, amelyek városukban történnek.

Arra a kérdésre, hogy valakit mennyire érdekelnek a helyi, városi dolgokról szóló hírek, információk, a megkérdezetteknek kb. 30-40 százaléka válaszolta azt, hogy „nagyon érdeklí”. Minden második kérdezett inkább csak „közepesen érdeklődik” ezek iránt, valamivel több mint egytizednyien pedig „kicsit vagy egyáltalán nem” érdeklődnek a helyi dolgok iránt (**11. sz. táblázat**). Az adatok azt mutatják, hogy mindegyik városban többé-kevésbé azonos a helyi történések iránti érdeklődés szintje, de összességében a nyugati határhoz közelebb eső települések esetében ez valamivel magasabb az ország középső részén fekvő településekhez viszonyítva, és ugyanez mondható el a megyei jogú városokról is a megyeszékhelyekkel ellentétben. Utóbbi összefüggés arra utalhat, hogy egy település nagysága is kihatással lehet az érdeklődés intenzitására.

11. táblázat: A helyi lakosokat mennyire érdeklí a helyi, városi dolgokról szóló hírek, információk? (%-os megoszlások)

Az érdeklődés foka	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
nagyon	38	40	32	36
közepesen	51	49	54	51
kicsit	9	9	10	9

Az érdeklődés foka	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
egyáltalán nem	3	2	3	4
összesen	100	100	100	100

Az előző fejezetben azt állapítottuk meg, hogy a helyi közéleti aktivitás a vizsgált településeken közepes vagy gyenge intenzitású. Ebben mindenképpen szerepet játszik az is, hogy a helyi információk (közélet) iránti lakossági érdeklődés nem olyan nagymérvű: közepes vagy alacsony szintű. Az érdeklődés hiánya értelemszerűen visszafogottabb közéleti aktivitáshoz vezet. Ezt az összefüggést szemléletesen mutatják a felmérés adatai. Akiknek a helyi közéleti aktivitása kifejezetten gyenge, azok körében jóval kevesebben – a kérdezettek kb. 20-25 százaléka – érdeklődnek „nagyon” a helyi események, történések iránt (**12. sz. táblázat**).

12. táblázat: A helyi lakosokat mennyire érdeklik a helyi, városi dolgokról szóló hírek, információk – a „nagyon” választ adók aránya, annak függvényében, hogy közéletileg ki mennyire aktív helyben? (%-os arányok)

A helyi közéleti aktivitás szintje	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
gyenge	25	28	20	26
közepes	42	40	34	37
erős	62	77	59	68
összesen	38	40	32	36

A kutatássorozat korábbi hullámához hasonlóan érdemes most is megnézni, hogy a helyi közélet iránti érdeklődés mennyiben mozog együtt az országos közélet iránti érdeklődés szintjével. Abban az esetben, ha a két érdeklődés szintje hasonló, akkor az érdeklődés meglétét vagy hiányát általános okokkal magyarázhatjuk. Ha viszont eltérés van, akkor valamilyen rendszerspecifikus okot is meg lehet határozni, ami vagy helyi, vagy országos szinten keresendő.

A felmérés adatai ezúttal is arra utalnak, hogy az országos politikához, az országos jelentőségű eseményekhez képest a helyi politika, a helyi történések kevésbé foglalkoztatják az embereket.¹³ Arra a kérdésre, hogy valakit mennyire érdekelnek az ország, illetve a világ dolgairól szóló hírek, a megkérdezetteknek majdnem fele válaszolta azt, hogy „nagyon érdeklik”, tehát jóval többen, mint a helyi eseményekkel, hírekkel kapcsolatban. Hozzájuk hasonló nagyságrendben jelentkeznek a „közepesen érdeklődők” és valamivel kevesebb, mint egytizednyien vannak, akik „kicsit vagy egyáltalán nem” érdeklődnek az ország, a világ dolgai iránt (**13. sz. táblázat**).

¹³ A 2020-as jelentésben már utaltunk a Jelenkutató Intézet nagy elemszámú kutatásaira, amelyek azt mutatták, hogy a rendszerváltás után, az ezredforduló időszakában évről-évre azt lehetett tapasztalni, hogy a településekről szóló hírek, információk iránti érdeklődés szintje magasabb, mint az országos híreké. A 2000-es hullámban az ország ügyei iránti érdeklődés pontértékei – egy 0-100-as skálán – 30-40 pont között mozogtak (a tíz városban mért értékek egyszerű átlaga 37 pont volt), míg a település hírei 6-8 ponttal nagyobb érdeklődésre tartottak számot. Forrás: Kabai Imre – Mareyin Kiss József – Dénes Attila: A HELYI NYILVÁNOSSÁG ÉS A HELYI MÉDIUMOK, Jel-Kép, 2001/2. Jelen kutatássorozat adatai azt mutatják, hogy a trend megfordulni látszik.

Elsősorban a közép-dunántúli régió vizsgált településein nő meg az országos ügyek iránt nagyobb érdeklődést tanúsítók aránya (Székesfehérvár: +14%, Dunaújváros: +12%). A nyugat-dunántúli régió vizsgált településein kevésbé dinamikus ez a mozgás (Győr: +8%, Sopron: +3%). Általánosságban azt is el lehet mondani, hogy a vizsgált megyeszékhelyeken inkább erőteljesebb az érdeklődés a helyi történésekhez képest az országos dolgok iránt. A kisebb, megyei jogú városokban ez a változás valamivel visszafogottabb.

13. táblázat: A helyi lakosokat mennyire érdeklik az ország/világ dolgairól szóló hírek, információk? (%-os megoszlások)

Az érdeklődés foka	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
nagyon	46	43	46	48
közepesen	47	51	45	45
kicsit	6	4	8	4
egyáltalán nem	1	3	2	3
összesen	100	100	100	100

Ha páronként vetjük össze a helyi és az országos események iránti érdeklődés szintjét, akkor még pontosabb képet kaphatunk azzal kapcsolatban, hogy hol vannak eltérések és azok milyen irányúak. Azt már a kutatássorozat első hullámának adatainak bemutatásakor is jeleztük, hogy ha a két érdeklődési szint akár magas, akár alacsony szinten egybeesik, azt egy természetes alapállapotnak tekintjük, és ez a tény önmagában a helyi események iránti érdeklődés tekintetében nem üzen semmi specifikusat. Egy helyi társadalom önszerveződése, demokratizálódása szempontjából már fontosabb üzenete lehet annak, ha a helyi lakosok a közvetlen életterületet jelentő településük ügyeire nagyobb figyelmet fordítanak, mint az országos közállapotokra. Ha az országos politikához képest ezek háttérbe szorulnak, az a helyi társadalmak működőképessége szempontjából önmagában nem biztos, hogy pozitív jelenség.

Az adatok azt mutatják, hogy Székesfehérvárott és Dunaújvárosban erősebb az országos események iránti érdeklődés szintje. Önmagában ez pozitív, és a helyi lakosság nyitottságát mutatja az ország, a világ dolgai iránt, de ha az országos események iránti érdeklődés szintje ennyire elválik a helyi közélettel kapcsolatos érdeklődés szintjétől, akkor annak a helyi közállapotokkal kapcsolatban is jelzésértéke van. Ebben a két városban az országos események iránt jobban érdeklődők aránya kétszer akkora, mint a helyi események iránt intenzívebben érdeklődők aránya. E két véleménycsoportot nézve Győrben is az országos híreket jobban preferálók megoszlása a meghatározóbb, Sopronban viszont már nagyon közel esik egymáshoz e két véleménycsoport nagysága (**14. sz. táblázat**).

Fontos megjegyezni, hogy ha a helyi és az országos közéleti kérdések iránti érdeklődések szintjét páronként összevetjük egymással, akkor mind a négy városban a helyi lakosok többségénél ezek a szintek egybeesnek (tízből hat embernél). Összességében ritka, hogy valaki a helyi dolgok iránt érdeklődjön erőteljesebben. Ezt minden hetedik kérdezettnél lehet megfigyelni, és elsősorban a nők körében. Az adatok társadalmi-demográfiai bontása azt mutatja, hogy mind a négy városban a férfiak mozdulnak el jobban az országos politika/közélet irányába, körükben az országos események követése jobban felértékelődik, és ezzel a helyi történések követése másodlagossá válik. Ez az

összefüggés egyébként a kutatássorozat első hullámában szereplő két település esetében is kimutatható volt.

14. táblázat: A helyi lakosokat milyen típusú hírek, információk érdeklik jobban (%-os megoszlások, képzett mutató)

Az információ típusa	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
inkább helyi hírek, információk	14	16	15	14
azonos mértékben	60	63	55	57
inkább országos hírek, információk	26	21	30	29
összesen	100	100	100	100

Bár a kutatássorozat első hullámához hasonlóan erős statisztikai kapcsolatot mutat a felmérés a helyi közéleti aktivitás, illetve a helyi hírek iránti igények között (ami mindkét irányba ok-okozati kapcsolatokat rajzolhat meg, aki kevésbé aktív, az kevésbé érdeklődik, és fordítva, aki kevésbé érdeklődik, az kevésbé is aktív), de ez továbbra is „csak” egy statisztikai jellegű összefüggés. A helyi információk iránt nagyon érdeklődők körében is összességében „csak” közepes mértékű (egy 0-100-ig terjedő skálán kb. 50 pontos) a közéleti aktivitás, tehát még a helyi történések iránti nagyobb fokú érdeklődés sem igazán mozdítja ki az embereket a közéleti passzivitásukból (**15. sz táblázat**).

15. táblázat: A helyi lakosok közéleti aktivitása milyen mértékű a helyi hírek, információk iránti érdeklődés függvényében (átlagok, 0=nagy gyenge, 100=nagyon erős, N=300, 300, 300, 300)

A helyi hírek, információk iránti érdeklődés intenzitása	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
magas	54	55	56	49
közepes	43	44	46	41
kicsi	39	39	34	32
egyáltalán nincs	43	36	33	26
összesen	47	47	48	43

6. A helyi médiatér változásai

A közéleti aktivitás szintje, illetve a lokálpatriotizmus erőssége alapján a vizsgált négy település közül három nagyon közel áll egymáshoz (Győr, Sopron, illetve Székesfehérvár). Egy település – Dunaújváros – válik el tőlük, és jelentkezik valamennyire külön entitásként.

Ez a fajta tagozódás azt mutatja, hogy nem a települések előzetesen definiált kiválasztási szempontjai, így a regionális fekvés (Nyugat-Dunántúl kontra Közép-Dunántúl), vagy a település mérete, jogállása (megyeszékhely kontra megyei jogú város) alapján lehet csoportosítani a településeket, hanem inkább a városok gazdasági állapota, társadalmi összetétele jelöli ki a települések helyét a közéleti aktivitás tekintetében (mennyire vannak fejlődési pályán a települések, a

helyi társadalmak milyen kulturális, iskolázottságbeli mintázatokat követnek stb.). A településminta kialakításakor fontosnak tartott differenciáló tényezők inkább a helyi/országos események, történések iránti érdeklődés szintjére vannak hatással – a közép-dunántúli régió, illetve a megyeszékhelyek lakói nyitottabbak az országos politikai irányába, a nyugat-dunántúli régió, illetve a megyei jogú városok lakói pedig erősebb fókusszal rendelkeznek a helyi eseményekre.

A közéleti aktivitásban tetten érhető tagozódás – többé-kevésbé – akkor is működik, amikor a kérdezettek a helyi médiatér jellegét, elmozdulásait értékelik. Győr, Sopron, illetve Székesfehérvár esetében inkább az a vélemény a meghatározóbb, hogy a mostani helyi médiahelyzet a városban jobb, mint volt korábban. Az mindenképpen pozitív, hogy a helyi média intézményesülését, a település helyi médiával való ellátottságát Dunaújvárosban is ma jobbnak tartják a kérdezettek, de itt valamivel kevesebben vannak ezen a véleményen, mint a másik három településen (**16. sz. táblázat**).

16. táblázat: A helyi lakosság a korábbi évekhez képest a város helyi médiával (tévé, rádió, újság, internetes hírportál) való ellátottságát milyennek érzékeli (%-os megoszlások)

Vélemény	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
most jobb	41	37	39	28
ugyanolyan	35	44	34	43
most rosszabb	13	10	10	15
nem tudja/válaszhiány	11	9	16	14
összesen	100	100	100	100
egyenleg (most jobb mínusz most rosszabb)	+28	+27	+29	+13

Arról, hogy ez a médiaellátottság miként néz ki és ki milyen típusú helyi médiatartalmakat tud vagy akar fogyasztani a lakosság, azzal egy későbbi részben foglalkozunk részletesebben.

7. Részvétel a helyi médiában

Alapesetben a helyi média működését olyan indikátorszámokkal lehet mérni és minősíteni, mint hogy hányan néznek egy bizonyos médiatípust vagy műsorformátumot, milyen gyakorisággal, milyen hosszan stb. A kérdőívben több, a helyi médiához való kapcsolódási formát szerepeltettünk, amivel olyan szerepkörbe is belehelyeztük a kérdezetteket, amelyeknek az a közös vonása, hogy túlmutatnak a hagyományos, passzív, befogadó típusú médiafogyasztáson, amivel a helyi lakosok bevonódását a helyi médiarendszerbe nem csupán nézői szempontból lehet mérni (pl. aktív információ közlő/továbbító szerepkör, helyi médiaszolgáltatás előfizetője/megrendelője (a helyi média anyagi támogatója) stb.).

Az adatok összességében azt mutatják, hogy a nyugat-dunántúli régió lakói valamivel aktívabban jelennek meg a helyi média intézményrendszerében, mint a közép-dunántúli régió lakói. A legfontosabb kapcsolódási lehetőséget az internet, a közösségi média adja. Az új média nem csak egy új platformot nyit meg a médiaszolgáltatásban, hanem a média interaktív jellegét is erősíti. A közösségi oldalakat használva az internetezőknél általában 40 százaléka szokott like-olni vagy megosztani településsel kapcsolatos híreket, információkat és kb. 20 százaléknál szövegeket a

megosztott híreket kommentálni (17. sz. táblázat). Megfigyelhető, hogy ez alól az általános trend alól valamennyire „kilóg” Székesfehérvár, itt némileg kevesebben élnek az internet adta lehetőségekkel. A közép-dunántúli térség másik településének, Dunaújvárosnak a valamivel visszafogottabb szereplését pedig az okozza, hogy a dunaújvárosiak kevesebben ismernek helyi médiában dolgozó szakembert, tehát a helyi médiát kevésbé tudják nevekhez, arcokhoz kötni. De ezeket az eltéréseket leszámítva összességében nagyon hasonló részvételi adatokat láthatunk, és a részvételi aktivitás jellege, mintázata is nagyon hasonló képet mutat a négy városban.

17. táblázat: A helyi média használatára vonatkozó állításokat magukra nézve igaznak tartók aránya (%-os arányok)

Vélemény	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Like-olni szokta vagy meg szokta osztani a várossal kapcsolatos híreket, információkat a közösségi médiában*	39	43	32	41
Személyesen ismer helyi tévénél, rádiónál, újságnál dolgozó személyiséget	34	40	30	25
Volt, hogy valamilyen hirdetést adott fel a helyi médiában, újságban	31	30	29	27
Volt, hogy szerepelt valamilyen minőségben a helyi tévében, rádióban, újságban	23	27	27	25
Kommentál várossal kapcsolatos híreket, információkat a közösségi médiában*	23	22	16	25
Rendszeres előfizetője valamilyik helyi, városi újságnak (napilapnak vagy hetilapnak)	14	12	10	10
Volt, hogy olvasói levelet, észrevételt írt valamilyik helyi tévé, rádió, újság szerkesztőségének, vagy betelefonált valamilyik élő műsorba	10	5	8	6
Összesen, valamilyen módon részt vesz	77	76	69	70

8. A felmérésben vizsgált helyi médiatípusok és elérési mutatóik (indikátorszámok)

A helyi nyilvánosság szerkezetének feltérképezése kapcsán a kutatássorozat a helyi média következő szegmenseit érintette:

- helyi tévék,
- helyi rádiók,
- helyi nyomtatott sajtó,
- helyi internetes portálok.

A felmérésben az iránt érdeklődtünk a kérdezettektől, hogy milyen gyakran szokták ezeket a médiumokat nézni, hallgatni (minden nap, hetente többször, hetente, ennél ritkábban vagy soha). Az elérési mutatók/indikátorszámok közül az időbeni gyakoriság alapján a következő alapmutatókat képeztük:

- napi elérési mutató (naponta nézi, hallgatja ezt a médiát)
- heti elérési mutató (legalább heti egyszeri találkozás az adott médiatípussal, tehát ide sorolódnak a napi, heti többszöri és heti egyszeri nézők/hallgatók)
- elérés összességében (valamilyen gyakorisággal használják az adott helyi médiatípust a lakosok: mindazok összessége, akik nem a „soha” típusú választ adják).

Mivel pontos idősoros adatokkal nem rendelkezünk, az időbeli változások követhetősége érdekében a kérdőívben retrospektív módon rákérdeztünk arra is, hogy a lakosok az adott média fogyasztásában az elmúlt években milyen változásokat érzékelnek: ők maguk többet vagy kevesebbet használják-e az adott médiatípust.

A fenti bontásban elkészítettük az országos médiumok elérési mutatóit is, amelyek így kontrolladatként is kezelhetők. Ezen túl direkten rákérdeztünk még a felmérésben arra, hogy ha kifejezetten a hír-, információs műsorokra (tehát a médiafogyasztás egy meghatározott, specifikus területére) gondolnak a kérdezettek, akkor inkább a helyi vagy inkább az országos hírműsorokat szokták-e nézni, hallgatni.

8.1. Helyi tévék¹⁴

Napi szinten alig-alig néz valaki helyi tévét, heti szinten már inkább. Ha a tévénézési adatokat az országos tévécsatornák (pl. RTL Klub, TV2, Duna TV) összesített nézettségével vetjük össze, akkor nagyságrendi különbségek jelentkeznek mind a napi, mind a heti, mind az összesített elérési mutatók vonatkozásában. Miközben országos tévéadót mind a négy településen majdnem 90 százaléknyan szoktak nézni, addig helyi tévét jóval kevesebben. A legtöbb városban a helyi tévét nézők megoszlása feleakkora, mint az országos adásokat nézők aránya. Dunaújvárosban ennél kisebb eltérést jeleznek az adatok, itt a helyi tévét harmadannyian szokták nézni, mint az országos adókat (**18-21. sz. táblázatok**).

¹⁴ Az egyes településeken példaként megemlíttett tévéadók listája – GYŐR: Győr Plusz TV, SOPRON: Sopron Televízió, SZÉKESFEHÉRVÁR: Fehérvár Televízió, DUNAÚJVÁROS: Dunaújváros Televízió, D Plusz TV.

Az adatok azt mutatják, hogy Győrben és Sopronban többen néznek legalább hetente helyi tévét (24% illetve 25%), mint Székesfehérvárott vagy Dunaújvárosban. Fejér megyén belül is jelentős különbségek mutatkoznak, mert Fehérváron kétszer annyian néznek legalább hetente helyi tévéadást, mint Dunaújvárosban (20% illetve 12%). A helyi tévék nézettségében tehát a vizsgált négy település közül egyértelműen Dunaújváros rendelkezik a legalacsonyabb elérési mutatókkal.

Tévéadók elérési mutatói – Győr-Moson-Sopron megye

18. táblázat: Győri tévéadók elérési mutatói (%)

Tévé típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
helyi tévék	4	24	46
országos tévék	60	80	87

19. táblázat: Soproni tévéadók elérési mutatói (%)

Tévé típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
helyi tévék	7	25	51
országos tévék	57	82	88

Tévéadók elérési mutatói – Fejér megye

20. táblázat: Székesfehérvári tévéadók elérési mutatói (%)

Tévé típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
helyi tévék	6	20	46
országos tévék	57	79	86

21. táblázat: Dunaújvárosi tévéadók elérési mutatói (%)

Tévé típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
helyi tévék	2	12	35
országos tévék	60	82	87

A helyi és országos tévék preferáltságát érdemes csak és kizárólag a hírműsorok vonatkozásában is vizsgálni, kizárva annak befolyásoló hatását, hogy az országos, illetve a helyi tévék műsorkínálata jelentősen eltérhet egymástól. Ha csak a hírek világára koncentrálnak, akkor is nagyon erőteljes az

országos tévéadók preferáltsága, alig-alig van olyan kérdezett, aki inkább a helyi tévék híreit szokta nézni az országos hírműsorokkal szemben (**22-23. sz. táblázatok**).

Győrben és Sopronban valamivel többen preferálják valamilyen szinten a helyi hírműsorokat a tévében (19% illetve 16%), mint Fejér megye vizsgált településein. Összhangban azzal, hogy Dunaújvárosban általában jóval kevesebb nézővel rendelkeznek a helyi tévék, ez a helyi hírműsorok nézettségében is megmutatkozik (Székesfehérvár: 15%, Dunaújváros: 10%).

22. táblázat: A helyi lakosok inkább országos sugárzású, országos lefedettségű tévé hírműsorait vagy inkább a helyi, városi tévék hírműsorait nézik – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások)

Város	Országos	Helyi	Mindkettőt	Egyiket sem
Győr	63	2	17	18
Sopron	68	2	14	16

23. táblázat: A helyi lakosok inkább országos sugárzású, országos lefedettségű tévé hírműsorait vagy inkább a helyi, városi tévék hírműsorait nézik – Fejér megye (%-os megoszlások)

Város	Országos	Helyi	Mindkettőt	Egyiket sem
Székesfehérvár	64	1	14	21
Dunaújváros	72	0	10	18

Mivel idősoros adatokkal nem rendelkezünk a médiahasználattal kapcsolatban, a kutatás során retrospektív jelleggel próbáltuk meg felmérni a lehetséges időbeli változásokat: a tévé nézők hogy érzik, a korábbi évekhez képest többet vagy kevesebbet nézik most a helyi adókat. Általános vonásként jelentkezik mindegyik vizsgált településen, hogy a helyi lakosok ma kevesebbet néznek helyi tévét, mint tették ezt néhány évvel ezelőtt. Ha figyelembe vesszük azt is, hogy vannak, akik most többet néznek ilyen műsorokat, mint korábban, akkor a két véleménycsoport egyenlege (többet nézők száma mínusz kevesebbet nézők száma) mutathatja meg a valós változást. E két véleménycsoport nagyságának összevetése azt jelzi, hogy a nézettség a megyeszékhelyek esetében hasonló mértékben csökkent (**24-25. sz. táblázatok**). A megyei jogú városok viszont már eltérő utakat jártak be. Dunaújvárosban is látványosan csökkent a nézők száma, részben ezzel hozhatók összefüggésbe a jelenlegi alacsonyabb nézettségi adatok. Sopronban viszont a számított érték közel esik a 0 értékhez, ami azt jelenti, hogy bár itt is sokan vannak, akik kevesebbet nézik a helyi tévét, de majdnem ugyanennyien vannak azok is, akik ma többet nézik, mint korábban.

24. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi tévé nézésével? – Győr-Moson megye (%-os megoszlások)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Győr	13	49	38	-25
Sopron	22	48	30	-8

25. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi tévé nézésével? – Fejér megye (%-os megoszlások)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Székesfehérvár	14	47	39	-25
Dunaújváros	6	51	43	-37

Összefoglalóan azt állapíthatjuk meg, hogy a helyi médiafogyasztáson belül a helyi tévék súlyában, nézettségében közös vonásokat inkább Győrben, Sopronban és Székesfehérvárott találhatunk. Dunaújvárosban a helyi médiaszerkezeten belül ez a szegmens jobban háttérbe szorul.

8.2. Helyi rádiók¹⁵

A vizsgált településeken napi, illetve heti szinten jóval többen hallgatnak helyi rádiót, mint ahányan helyi tévét néznek. (Ez szembe megy az országos trendekkel, ahol a tévé a rádió előtt jár.) A helyi tévénézéshez hasonlóan a helyi rádiók hallgatása is – heti szinten – erőteljesebb Győrben és Sopronban (46% illetve 42%), de Székesfehérvár is – köszönhetően részben a sok helyi rádióállomásnak – ugyanezen a szinten mozog (42%). A dunaújvárosi adatok azonban elmaradnak ezektől az eredményektől (36%). Győrben és Sopronban maga a rádióhallgatás is egy elterjedtebb kikapcsolódási, információszerzési forma, mert az országos rádiókat is gyakrabban hallgatják az itt élők, szemben Székesfehérvárral és Dunaújvárossal.

Bár nagyobb hallgatottsággal rendelkeznek a helyi rádiók, azonban ha a helyi rádióadók elérési adatait az országos adók (pl. Kossuth, Retro, Petőfi) hallgatottságát mutató adatokkal vetjük össze, akkor a tévékhez hasonlóan itt is az országos adók „uralják” a médiateret (**26-29. sz. táblázat**). Napi szinten általában kétszer annyian hallgatják az országos rádiókat, mint a helyi rádiókat, heti szinten pedig másfélszer annyian. Az összesített elérési mutatóknál viszont már elég közel kerülnek egymáshoz a helyi és az országos adók, és különösen Dunaújvárosban, ami elsősorban annak köszönhető, hogy itt az országos sugárzású rádiókat is kevésbé hallgatják az emberek.

Rádióadók elérési mutatói – Győr-Moson-Sopron megye

26. táblázat: Rádióadók elérési mutatói – Győr (%-os arányok)

Rádió típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi rádió	18	46	64
Országos rádió	39	71	81

15 Az egyes településeken példaként megemlíttett rádióadók listája – GYŐR: Győr Plusz Rádió, SOPRON: Rádió 1 Sopron, SZÉKESFEHÉRVÁR: Vörösmarty Rádió, Fehérvár Rádió, Alpha Rádió, Táská Rádió, DUNAÚJVÁROS: Rádió 24 Dunaújváros

27. táblázat: Rádióadók elérési mutatói – Sopron (%-os arányok)

Rádió típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi rádió	20	42	62
Országos rádió	45	73	83

Rádióadók elérési mutatói – Fejér megye

28. táblázat: Rádióadók elérési mutatói – Székesfehérvár (%-os arányok)

Rádió típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi rádió	20	42	60
Országos rádió	44	68	77

29. táblázat: Rádióadók elérési mutatói – Dunaújváros (%-os arányok)

Rádió típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi rádió	17	36	61
Országos rádió	36	62	71

A helyi és országos rádióadók preferáltságát ugyancsak érdemes kizárólag a hírműsorok vonatkozásában vizsgálni, kizárva annak befolyásoló hatását, hogy az országos, illetve a helyi rádiók műsorkínálata különbözik egymástól. Ebben a tekintetben is Győrben és Sopronban preferálják valamilyen szinten nagyobb arányban a rádiókat: előbbi városban 47 százaléknyan választják ki a helyi rádiókat a kérdésre válaszolva, utóbbiban pedig 43 százaléknyan (**30-21. sz. táblázat**). Székesfehérvárott, illetve Dunaújvárosban ugyanezek az értékek alacsonyabbak (35% illetve 34%).

30. táblázat: A helyi lakosok inkább országos sugárzású, országos lefedettségű rádióadó híreit vagy inkább a helyi rádió híreit hallgatják – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások)

Város	Országost	Helyit	Mindkettőt ugyanannyira	Egyiket sem
Győr	34	17	30	19
Sopron	38	14	29	19

31. táblázat: A helyi lakosok inkább országos sugárzású, országos lefedettségű rádióadó híreit vagy inkább a helyi rádió híreit hallgatják – Fejér megye (%-os megoszlások)

Város	Országost	Helyit	Mindkettőt ugyanannyira	Egyiket sem
Székesfehérvár	42	12	23	23
Dunaújváros	40	12	22	25

Az elmúlt években a helyi rádiók hallgatottságában Győr-Moson-Sopron megyében jelentősebb változások nem történtek. Erre utalnak a felmérés retrospektív adatai, hiszen mind Győrben, mind Sopronban a legtöbben azt mondják, hogy ma ugyanannyit hallgatják a helyi rádiót, mint néhány évvel ezelőtt (az időbeli változásokat mérő egyenleg értéke: -5, illetve -1). A másik két településen valamivel nagyobb mértékben csökkenhetett a helyi rádiók hallgatottsága. A két elmozdulást érzékelő véleménycsoport nagyságának összevetése azt mutatja, hogy akik a fogyasztás gyakoriságában változtattak, azok inkább negatív irányba mozdultak el. Mind Székesfehérváron, mind Dunaújvárosban az egyenlegek -11-et mutatnak (32-33. sz. táblázat).

32. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi rádió hallgatásával? – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Győr	19	57	24	-5
Sopron	24	51	25	-1

33. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi rádió hallgatásával? – Fejér megye (%-os megoszlások)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Székesfehérvár	20	49	31	-11
Dunaújváros	16	57	27	-11

Összefoglalóan azt állapíthatjuk meg, hogy a helyi rádiók hallgatottságában elsősorban regionális különbségek jelentkeznek. A helyi nyilvánosságon belül Nyugat-Dunántúlon valamivel nagyobb hangsúlyt kap ez a szektor, mint Közép-Dunántúlon.

8.3. Helyi nyomtatott sajtó¹⁶

A vizsgált médiatípusok közül a nyomtatott sajtó az, ahol a helyi médiumok erősebbek tudnak lenni az országos terjesztésű lapoknál. Ha a helyi sajtóra vonatkozó adatokat az országos napilapok (pl. Népszava, Magyar Nemzet) összesített olvasottságával vetjük össze, akkor mind a négy városban a helyi sajtó vezet, és ez mindegyik elérési mutató esetében igaz.

Összhangban az eddig tett megállapításokkal, a helyi tévénézéshez, a helyi rádiók hallgatásához hasonlóan a helyi nyomtatott sajtó olvasottságánál is elsősorban Győr-Moson-Sopron megyét lehet kiemelni, és különösen Győr városát, ahol magas napi és heti olvasói számokat lehet regisztrálni. Sopronban az eredmények heti szinten valamivel alacsonyabbak, „klasszikus”, hosszabb múltra visszatekinthető, helyben szerkesztett lap hiányában az úrt itt többen az országos lapok olvasásával töltik ki (**34-37. sz. táblázat**).

Székesfehérváron és Dunaújvárosban a helyi nyomtatott sajtó olvasottsága elmarad a másik két településen mért értékektől. Köszönhetően annak, hogy Dunaújvárosnak van egy hosszabb múltra visszatekinthető, helyben előállított saját napilapja, Fejér megyében a megyei jogú városon belül is magasnak mondható a helyi lapok olvasottsága. Sőt, heti szinten a dunaújvárosi helyi sajtó nagyobb olvasottsággal rendelkezik, mint a székesfehérvári helyi sajtó.

Sajtótermékek elérési mutatói – Győr-Moson-Sopron megye

34. táblázat: Sajtótermékek elérési mutatói – Győr (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi sajtó	16	39	50
Országos sajtó	6	15	25

35. táblázat: Sajtótermékek elérési mutatói – Sopron (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi sajtó	16	33	47
Országos sajtó	9	21	33

¹⁶ Az egyes településeken példaként megemlített lapok listája – GYŐR: Kisalföld, Győr Plusz Hetilap, SOPRON: Kisalföld, Soproni téma, SZÉKESFEHÉRVÁR: Fejér Megyei Hírlap, Fehérvár, DUNAÚJVÁROS: Dunaújvárosi Hírlap, Dunaújváros Közéleti Hetilapja

Sajtótermékek elérési mutatói – Fejér megye

36. táblázat: Sajtótermékek elérési mutatói – Székesfehérvár (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi sajtó	10	26	50
Országos sajtó	6	15	28

37. táblázat: Sajtótermékek elérési mutatói – Dunaújváros (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi sajtó	11	31	43
Országos sajtó	5	17	26

Ugyancsak a helyi sajtó preferálását mutatja, hogy amikor a kérdezetteknek közvetlenül össze kell vetniük, melyiket olvassák inkább: az országost vagy a helyit, akkor mindegyik városban a helyi újságokat választják többen (**38-39. sz. táblázat**). Összefüggésben azzal, hogy az országos politika a székesfehérváriakat és a dunaújvárosiakat jobban érdekli, itt valamivel többen preferálják az országos lapokat, de ebben a két városban is összességében a helyi sajtó dominál a hírközlésben és hírvételezésben.

38. táblázat: A helyi lakosok inkább országos terjesztésű nyomtatott napilapot olvasnak vagy inkább a helyi, városi nyomtatott napilapot – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások)

Város	Országost	Helyit	Mindkettőt ugyanannyira	Egyiket sem
Győr	7	31	10	52
Sopron	6	29	12	52

39. táblázat: A helyi lakosok inkább országos terjesztésű nyomtatott napilapot olvasnak vagy inkább a helyi, városi nyomtatott napilapot – Fejér megye (%-os megoszlások)

Város	Országost	Helyit	Mindkettőt ugyanannyira	Egyiket sem
Székesfehérvár	10	22	8	59
Dunaújváros	10	25	12	53

A felmérés retrospektív jellegű adatai azt mutatják, hogy a helyi újságokat – nyomtatott formában – egyre kevesebben olvassák. Az elkönyvelt veszteségeket enyhíti, hogy – mint majd azt később láthatjuk – az újságok online változatai az internetes médiatérben megjelenve pótolni tudják a kieső

olvasókat. A helyi nyomtatott újságok olvasottsága mindegyik városban megközelítőleg hasonló mértékben esett vissza (**40-41. sz. táblázat**). A változások dinamikáját és irányát mutató egyenleg a vizsgált településeken egy szűkebb, de magas számokat tartalmazó range-ben jelentkezik (-16 és -24 között).

40. táblázat: Ha az elmúlt néhány évre gondol vissza, mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi nyomtatott újság olvasásával? – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Győr	12	56	32	-20
Sopron	16	52	32	-16

41. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi nyomtatott újság olvasásával? – Fejér megye (%-os megoszlások)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Székesfehérvár	12	52	36	-24
Dunaújváros	15	48	37	-22

Összefoglalóan itt is azt lehet megállapítani, hogy a helyi nyilvánosság szerkezetén belül Nyugat-Dunántúlon – a közép-dunántúli régióhoz képest – valamivel erőteljesebb a szerepe a helyi nyomtatott sajtónak.

8.4. Helyi ügyekkel foglalkozó internetes hírportálok¹⁷

Az internetes hírportálokkal kapcsolatos alap (napi, heti, összesített) elérési adatokat az összes megkérdezettre vetítve mutatjuk be, hogy összevethetők legyenek más média szegmensekkel. Külön, az internetezőkre vonatkozóan nem közöljük ezeket az adatokat, azért sem, mert mind a négy városban ma már teljesen általánosnak mondható az internetezés (Győr: 96%, Sopron: 96%, Székesfehérvár: 94%, Dunaújváros: 93%) és szinte majdnem mindenki napi gyakorisággal használja a netet (Győr: 85%, Sopron: 86%, Székesfehérvár: 85%, Dunaújváros: 84%), így a két – különböző vetítési alappal dolgozó – mutatórendszer szinte teljesen fedné egymást.

Az elérési adatok ebben a szegmensben is azt mutatják, hogy Győr-Moson-Sopron megyében a lakosok inkább olvassák ezeket a portálokat, mint Fejér megyében. A helyi portálokat nem napi, hanem inkább heti szinten keresik fel az érdeklődők. Ha az elérési mutatókat heti szinten vizsgáljuk, akkor a helyi médiatérben az internetes hírportálok rendelkeznek a legnagyobb elérési mutatókkal

¹⁷ Az egyes településeken példaként megemlíttett honlapok listája – GYŐR: gyorplusz.hu, gyorihirek.hu, kisalfold.hu, SOPRON: sopronmedia.hu, sopronihirek.hu, cyberpress.hu, SZÉKESFEHÉRVÁR: fehervaronline.hu, fehervarihirek.hu, feol.hu, DUNAÚJVÁROS: dunaujvaros.com, dunaonline.hu, duol.hu

(szemben a helyi tévékkel, rádiókkal és újságokkal). Ha a napi szintű eléréseket nézzük, akkor Közép-Dunántúlon a helyi rádiók vezetnek, és csak utánuk következnek a helyi hírportálok. Nyugat-Dunántúlon az internetes portálok állnak az első helyen, napi szinten is. Ha az elérési adatokat az országos jellegű hírportálok (pl. Index, Origo, 24.hu) látogatottságával vetjük össze, akkor a napi szintű látogatások tekintetében nagyok a különbségek, az országos portálokkal a helyi oldalak nem tudják tartani a lépést. Ha a heti látogatottságot nézzük, akkor ez az olló szűkül, az összesített elérési mutatóknál pedig már igen közel kerülnek egymáshoz a helyi és az országos hírportálok (**42-45. sz. táblázat**).

Internetes hírportálok elérési mutatói – Győr-Moson-Sopron megye

42. táblázat: Internetes hírportálok elérési mutatói – Győr (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi internetes portál	21	59	78
Helyi internetes portál	53	81	90

43. táblázat: Internetes hírportálok elérési mutatói – Sopron (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi internetes portál	21	58	77
Helyi internetes portál	47	77	84

Internetes hírportálok elérési mutatói – Fejér megye

44. táblázat: Internetes hírportálok elérési mutatói – Székesfehérvár (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi internetes portál	16	49	71
Helyi internetes portál	45	71	83

45. táblázat: Internetes hírportálok elérési mutatói – Dunaújváros (%-os arányok)

Sajtó típusa	Napi	Heti	Elérés összességében
Helyi internetes portál	15	51	72
Helyi internetes portál	44	72	82

Az emberek többsége, ha online híreket akar olvasni, bizonyos gyakorisággal megnézi mind az országos, mind a helyi hírportálokat (**46-47. sz. táblázat**), de összességében nagyon kevesen vannak – mind a négy városban -, akik elsősorban a helyi híroldalakat preferálnák az országos oldalakkal szemben. Az adatok azt mutatják, hogy elsősorban Győrben és Sopronban magasabb a helyi portálok használata (58% illetve 59%), szemben Székesfehérvárral vagy Dunaújvárossal (47% illetve 48%).

46. táblázat: A helyi lakosok inkább az országos jellegű internetes hírportálokat nézik vagy inkább a helyben működő, városi, megyei internetes portálokat – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások, N=internetező)

Város	Országost	Helyit	Mindkettőt ugyanannyira	Egyiket sem
Győr	36	13	45	6
Sopron	32	11	48	9

47. táblázat: A helyi lakosok inkább az országos jellegű internetes hírportálokat nézik vagy inkább a helyben működő, városi, megyei internetes portálokat – Fejér megye (%-os megoszlások, N=internetező)

Város	Országost	Helyit	Mindkettőt ugyanannyira	Egyiket sem
Székesfehérvár	39	9	38	13
Dunaújváros	45	10	38	6

A felmérés retrospektív adatai szerint a vizsgált médiatípusok közül egyedül az internetes szegmens könyvelhet el növekedést az elmúlt években. Az ezt mérő mutató (most mennyivel magasabb azok aránya, akik az elmúlt évekhez képest többet használják az adott médiatípust azokhoz képest, akik kevesebbet) egyedül itt vesz fel pozitív értéket. A helyi médiaszerkezet átstrukturálódása, az internet előretörése elsősorban Nyugat-Magyarországon figyelhető meg. Mind Győrben, mind Sopronban sokan mondják azt, hogy ma többet nézik a helyi internetes portálokat (**48-49. sz. táblázat**). Az időbeli változásokat mérő egyenlegek értéke a két városban lényegében megegyezik (+15, illetve +13). A másik két településen is meghatározónak mondható azok aránya, akik többet nézik ezeket az oldalakat, de jelentős azok aránya is, akik a korábbiakhoz képest ma kevésbé olvassák ezeket a hírportálokat, így a két elmozdulást érzékelő véleménycsoport nagyságának összevetése azt mutatja, hogy Székesfehérváron és Dunaújvárosban a helyi internetes hírportálok olvasói növekménye valamivel visszafogottabb (+7, illetve +8).

48. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi internetes hírportálok nézésével? – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlások, N=internetező)k)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Győr	35	45	20	+15
Sopron	32	50	19	+13

49. táblázat: Mit mondana, most a korábbi évekhez képest több, ugyanannyi, vagy kevesebb időt tölt helyi internetes hírportálok nézésével? – Fejér megye (%-os megoszlások, N=internetező)k)

Város	Többet	Ugyanannyit	Kevesebbet	Egyenleg (többet-kevesebbet)
Székesfehérvár	32	44	24	+7
Dunaújváros	32	44	24	+8

Összefoglalóan e médiaágazat kapcsán is azt lehet megállapítani, hogy Nyugat-Dunántúlon – a közép-dunántúli régióhoz képest – a helyi médiafogyasztáson belül fontosabb szerepe van a helyi online sajtónak. De nemcsak Nyugat-Dunántúlon, hanem Közép-Dunántúlon is összességében, lokális szinten a heti, illetve az összesített elérési mutatók alapján a legfontosabb médiatípusnak ma az internet tekinthető.

8.5. A megyei napilapok online és nyomtatott változatai

A kutatássorozat az egyes médiaágazatokat (tévé, rádió, nyomtatott sajtó, online sajtó) alapformájukban, egy dimenzió mentén vizsgálta, miközben egyes médiaszereplők már nemcsak hagyományos formájukban tudják információközlő funkciójukat gyakorolni. Televíziót és rádiót online is lehet nézni, hallgatni és a televízióknak, rádióknak, illetve ezen belül egyes műsoroknak lehetnek külön szövegalapú online platformjai is. A nyomtatott sajtó termékei esetében pedig teljesen egyértelmű, hogy ezek ma már az online térben intenzíven jelen vannak (sőt van, ami már csak online formában érhető el, mert a print változatot gazdasági okokból megszüntették).

A kutatás adatai azt mutatják, hogy a hírközlési piacon ma egyértelműen az online szektor van felfutó szakaszban (a retrospektív jellegű adatok csak itt mutatnak pozitív irányú elmozdulást), de a hagyományos médiatermékek súlyvesztése sokszor csak látszólagos, mert gyakran ezeknek a tartalmaknak csupán az elérési módja változott meg. A kutatássorozat által vizsgált internetes/online szegmens sokszor tehát mint platform jelent újdonságot. Ma már egyre több hagyományos médiatermék jelenik meg online formában, így sokszor a már meglévő tartalomhoz társul az új forma, az új közvetítő közeg.

Éppen ezért jelen kutatás alkalmával a helyi médiatérben fontos szerepet betöltő megyei napilapok esetében megpróbáltunk ezekre a platformváltásokra tekintettel lenni, és külön rákérdeztünk arra, hogy a megyei napilapok (Győr-Moson-Sopron megyében a Kisalföld, Fejér megyében pedig a Fejér Megyei Hírlap) milyen módon érik el az olvasókat: a megyeszékhelyek lakói, illetve a megyei jogú

városok lakói milyen formában találkoznak a lappal: nyomtatott formában, vagy online módon, külön hírportálként rájuk kattintva (www.kisalfold.hu, www.feol.hu).

Az adatok elég egyértelműen mutatják, hogy miközben a nyomtatott sajtó olvasottsági adatai esnek, ez nem jelenti feltétlenül azt, hogy a lapok által elért közönség nagysága is csökkenne. Az olvasók nagy része ugyanis csak platformot váltott, és többségük ma már online követi ezeket a tartalmakat. Különösen látványos az online forma preferálása a Kisalföld esetében (**50. sz. táblázat**). Miközben a lap online változatát a helyi lakosok kb. fele szokta nézni (Győr: 53%, Sopron: 47%), addig a nyomtatott változatát már csak kb. egyharmaduk (Győr: 36%, Sopron: 27%).

A Fejér Megyei Hírlap esetében is az online változat rendelkezik több olvasóval, de itt nem olyan nagymérvű az elmozdulás, mint a Kisalföldnél. Fejér megyében az online változatot kb. egyharmadnyian olvassák (Székesfehérvár: 35%, Dunaújváros: 28%), a print formát pedig Székesfehérváron 26%, Dunaújvárosban pedig csak 10%.

Az összesített adatok azt mutatják, hogy Kisalföld sokkal több olvasót ér el Győrben és Sopronban, mint a Fejér Megyei Hírlap a vizsgálatban érintett Fejér megyei településeken. A két vizsgált megye közül tehát egyértelműen Győr-Moson-Sopron megyében olvassák többen – valamilyen formában – a „klasszikus” megyei napilapot.

50. táblázat: A helyi lakosok a megyei napilapokat milyen formában szokták nézni, olvasni (%-os megoszlások)

Formátum	Győr (Kisalföld)	Sopron (Kisalföld)	Székesfehérvár (Fejér Megyei Hírlap)	Dunaújváros (Fejér Megyei Hírlap)
Nyomtatott formában	20	17	21	7
Az online változatát szokta nézni interneten (kisalfold.hu/feol.hu)	42	37	30	25
Nyomtatott formában és online is szokta nézni	11	10	5	3
Nem szokta nézni, olvasni	27	36	44	65
Összesen	100	100	100	100

Azáltal, hogy ma már a nyomtatott újságoknak az online változatai a meghatározóbbak, mindez azt is jelenti, hogy a helyi médiaterben egyáltalán nem biztos, hogy csökken e lapok információközvetítő súlya. Korábban azt láthattuk, hogy összességében a nyomtatott sajtó elérési mutatói alacsonyak, időben csökkennek is és a hagyományos négyosztatú rendszerben (internet, rádió, nyomtatott sajtó, televízió) sokszor csak a harmadik helyen jelentkeznek, sőt Sopronban csak a negyedik az összesített elérési mutató esetében.

A megyei napilapok online változatai – önmagukban – viszont jelentős mértékben megemelik a (nyomtatott) sajtó elérési mutatóit. Különösen Nyugat-Dunántúlon, ahol az új mutató már a második helyre hozza fel ezt a szegmenst. Míg Győrben a nyomtatott helyi sajtó összesített elérési mutatója 50 százalékos, a Kisalföld online változatának beemelésével ez az érték 73 százalékra megy fel. Sopron esetében pedig a 47 százalékos alapmutató 64 százalékra emelkedik.

Érdekes módon Közép-Dunántúlon a Fejér Megyei Hírlap online változata nem gyakorol ilyen nagymérvű pozitív változást az elérési adatokra, ezáltal ez a szegmens érdemben nem is tud feljebb menni a médiaágazati rangsorban. Székesfehérváron a nyomtatott helyi sajtó 50 százalékos elérési mutatója a feol.hu honlapnak köszönhetően csak 56 százalékra emelkedik meg. Dunaújvárosban pedig a portálnak önmagában egyáltalán nincs pozitív visszahatása az összolvasottsági adatokra (43% versus 35%).

Utóbbinak az az elsődleges oka, hogy Fejér megyében – egyedülként Magyarországon – két vezető, hosszabb múltra visszatekintő helyi lap is megjelenik. A megyei napilap mellett Dunaújvárosnak van saját napilapja, a Dunaújvárosi Hírlap, amelyet a helyi lakosok inkább olvassák, mint a megyei újságot. Ha csak a Dunaújvárosi Hírlap összesített (online és/vagy print) olvasottsági adatait nézzük, akkor a nyomtatott sajtó 43 százalékos elérési mutatója a duol.hu honlapnak köszönhetően már 59 százalékra emelkedik, tehát itt is jelentősebb mértékben tud a helyi online lap javítani a nyomtatott sajtó romló statisztikáin.

A Dunaújvárosi Hírlapot is inkább online szokták nézni a helyi lakosok (36%), igaz, viszonylag nagy részt hasítanak ki azon olvasók is, akik print formában olvassák az újságot (27%). A városi lap olvasottsága lényegében teljesen hasonló mintázatot mutat a Fejér Megyei Hírlap székesfehérvári olvasottságával: az adott városban az adott lapot ugyanannyian olvassák és ugyanolyan formában **(51. sz. táblázat)**.

51. táblázat: A közép-dunántúli régió lakói a helyi újságokat milyen formában szokták nézni, olvasni (%-os megoszlások)

Formátum	Székesfehérvár (Fejér Megyei Hírlap)	Dunaújváros (Fejér Megyei Hírlap)	Dunaújváros (Dunaújvárosi Hírlap)
Nyomtatott formában	21	7	22
Az online változatát szokta nézni interneten (feol.hu/duol.hu)	30	25	31
Nyomtatott formában és online is szokta nézni	5	3	5
Nem szokta nézni, olvasni	44	65	41
Összesen	100	100	100

Mindkét megyében a megyei napilapok olvasottsága szignifikáns különbségeket mutat a megyeszékhelyek, illetve a megyei jogú városok bontásában. Egy megyei napilap – akár online, akár nyomtatott változatban – elsősorban a megyeszékhelyen talál magának olvasókat, tehát a megyei jogú városok lakói már kevésbé érzik magukénak a lapot/a portált.

Igaz, Dunaújváros esetében, mivel helyben jelen van egy bevezetett, hosszú múltra visszatekintő napilap, a megyei napilap fontossága háttérbe szorulhat, és jobban előtérbe kerülhet a helyi városi lap. (Egy olyan településen, mint Dunaújváros, az olvasók három szinten is találkozhatnak releváns médiatartalmakkal: helyi, városi szinten (a helyi, városi lap formájában), a megye/megyeközpont szinten (a megyei napilapok formájában) és országos szinten (az országos terjesztésű sajtótermékek formájában)).

A másik vizsgált megyei jogú város, Sopron esetében ez az első, „legalsó” szint hiányzik abban az értelemben, hogy a helyi médiaterben nincs egy hosszabb múltra visszatekintő, helyben előállított napilap. Ezt természetesen az új kezdeményezésű helyi lapok pótolhatják majd. Jelenleg ezek a lapok nem tudják ezt az űrt teljesen kitölteni. Nem véletlen, hogy Sopron városában igen nagymérvű a megyei napilap, a Kisalföld olvasottsága. A Kisalföld Sopronban nagyobb eléréssel rendelkezik, mint Dunaújvárosban a helyi és helyben szerkesztett napilap. Az sem véletlen, hogy az országos napilapok olvasottsága is általában nagyobb Sopronban, mint a többi vizsgált településen.

A felmérés tanúsága szerint nagyon fontos, hogy egy megyei jogú városban jelen legyenek jól működő, helyben készített napilapok (de nem csak egy megyei jogú városban, hanem kisebb településeken is), mert a fogyasztói igényeket egy megyei szintű napilap nem tudja teljes mértékben kielégíteni. Az adatok azt mutatják, hogy a megyeszékhelyek lakói a megyei napilap tematikájával sokkal elégedettebbek, mint a megyei jogú városok lakói. A megyei napilapok óhatatlanul is erőteljesebben fókuszálhatnak a megyeközpont eseményeire, történéseire, és emiatt a megyeszékhelyek lakói pozitívabban állhatnak ezekhez az újságokhoz.

Kiugróan magasnak mondható a Fejér Megyei Hírlap elfogadottsága a székesfehérváriak körében, már azok körében, akik nézik/olvassák a lapot (88%). Ebben – elvben – talán szerepet játszhat az is, hogy dunaújvárosi tematikákkal a lapnak kevésbé kell foglalkoznia, így több hely és tér juthat a székesfehérvári eseményeknek, történéseknek. Ugyancsak kedvezően értékelik a saját szemszögükből nézve megyei napilapjukat a győriek, akiknek 78 százaléka mondja azt, hogy a Kisalföldben kellő mértékben és mélységben jelennek meg a helyi, győri témájú hírek és információk.

A megyei jogú városok lakói sokkal kevésbé elégedettek a megyei napilapok tematikai összeállításával, ha a saját településükre gondolnak. A soproniak körében 57 százaléknyan érzik azt, hogy a Kisalföld kellő mértékben foglalkozik a településükkel, a dunaújvárosiak körében pedig 50 százaléknyan mondják azt, hogy a megyei napilapban kellő mértékben és mélységben jelennek meg a dunaújvárosi témájú hírek. A dunaújvárosiak esetében azonban a tematikai hiányosságokat a Dunaújvárosi Hírlap ki tudja küszöbölni. A Dunaújvárosi Hírlap tematikai összeállításával sokkal elégedettebbek a dunaújvárosiak (73%). Többek között ez utal arra, hogy a helyi, városi lapoknak fontos, hiánypótló szerepük van a helyi információk közvetítésében (**52. sz. táblázat**).

52. táblázat: A helyi lakosok szerint a helyi napilapban kellő mértékben és mélységben jelennek-e meg a helyi, az adott várost érintő hírek és információk (%-os megoszlások, N=akik az adott lapot/honlapot olvassák/nézik)

Igen/nem	Győr (Kisalföld)	Sopron (Kisalföld)	Székesfehérvár (Fejér Megyei Hírlap)	Dunaújváros (Fejér Megyei Hírlap)	Dunaújváros (Dunaújvárosi Hírlap)*
Igen	78	57	88	50	73
Nem	22	43	12	50	27
Összesen	100	100	100	100	100

* A kérdés itt némileg másképpen szólt, mert a kérdésbe beleszóttuk azt is, hogy a kérdezett számára fontos információk szerepelnek-e a lapban (kellő mértékben és mélységben megjelennek az Ön számára is fontos helyi, dunaújvárosi témájú hírek és információk), a többi lap esetében csak mennyiségi szempontból közelítettünk a kérdéshez, mivel a megyei napilapok több település életével is foglalkozhatnak intenzívebben.

9. Hagyományos média versus új média

A kutatássorozat eredményei egyértelműen azt mutatják, hogy helyi szinten az ún. hagyományos médiaeszközök (print média/nyomtatott média, broadcast média/rádió és tévéadások) visszaszorulóban vannak. A kérdőíves kutatás retrospektív jellegű adatai azt jelzik, hogy helyi szinten ezek az eszközök, ha különböző intenzitással is, de veszítenek a súlyukból, és ezzel párhuzamosan az új média (pl. internetes portálok, közösségi média, videomegosztó csatornák) térfoglalása egyre erőteljesebb. Az új média megerősödése általános, országos jelenség. Az NMHH évről-évre vizsgálja a hazai internetpenetrációt, illetve internetezési szokások alakulását, és ezek a kutatások – ahogy a korábbi tanulmányunkban már utaltunk rá – azt mutatják, hogy az internethasználat hazai terjedésével párhuzamosan egyre nehezebb helyzetbe kerül a hagyományos média és távközlés, vagyis a tévénézés, a rádiózás, a nyomtatott sajtó és a telefonálás.¹⁸

Ha az idézett, 2019-ben készült országos felmérés adatait tekintjük viszonyítási pontnak, akkor azt mondhatjuk, hogy a vizsgált vidéki városokban az országos állapotokhoz képest még erőteljesebb az új média térnyerése. A kutatássorozat mostani hullámában szereplő városok mindegyikére igaz ez, azzal a kiegészítéssel, hogy Közép-Dunántúlon (Székesfehérvárott és Dunaújvárosban) azért van még bázisa a hagyományos sajtónak is, a soproni adatok mintázata pedig sokban hasonlít az országos megoszlásokhoz. Mindazok a folyamatok tehát, amelyek elindultak a vizsgálatban érintett városokban, nem elszigetelt jelenségek, érintik mindegyik (nagyobb) települést (53. sz. táblázat).

53. táblázat: Honnan tájékozódnak az emberek (%-os megoszlások, bázis: internetezők)

Forrás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros	országos kontrolladat*
hagyományos sajtó	15	18	21	20	17
mindkettő	25	30	21	22	34
internet	60	53	57	58	49
Összesen	100	100	100	100	100

* az adatok forrása az Ariosz Kft. négyezer fős, 2019 végén az NMHH részére készített online kutatása ([Csökken a hagyományos média fogyasztóinak aránya az internethez képest](#))

Az adatok korcsoport szerinti bontása nagyon eltérő preferenciákat mutat. A 18-34 évesek abszolút többsége ma már a hagyományos médiával szemben az internetről tájékozódik. A 35-49 évesek ugyancsak abszolút többségéről mondható el ugyanez, az 50-64 éveseknek pedig kb. a fele preferálja az internetet ebben a tekintetben (54. sz. táblázat). Egyedül a 65 év fölötti korosztály az, amely a hagyományos médiát támogatja inkább. Ez az életkori mintázat mind a négy vizsgált városban megfigyelhető (ahogy megfigyelhető volt a kutatássorozat első hullámában szereplő két városban is).

¹⁸ forrás: [NMHH-felmérés: csökken a hagyományos média fogyasztóinak aránya az internethez képest](#)

54. táblázat: Honnan tájékozódnak az emberek (a megkérdezettek korcsoport szerinti bontásában azok %-os aránya, akik a hagyományos médiához képest inkább az internetet preferálják a tájékozódás során, bázis: internetezők)

Életkor	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
18-34 éves	74	66	79	72
35-49 éves	71	62	62	66
50-64 éves	52	42	49	53
65-xx éves	28	28	24	28
Összesen	60	53	57	58

Ahogy a kutatássorozat első hullámának adatait bemutató tanulmányban jeleztük, az internet térnyerése nem pusztán a tájékozódási csatornákat és az információszerzési módokat strukturálja át, hanem a kikapcsolódási formákat is, azt is, hogy a nem hírfogyasztáshoz kapcsolódó médiatartalmakat, pl. film, zene, szórakoztató tartalmak, hogyan, milyen eszközök révén érik el ma az emberek. Az adatok azt mutatják, hogy itt is az új média veszi át a vezető szerepet. Országos jelenség, hogy a tévékhez képest egyre többen az internet segítségével kapcsolódnak ki, például az internetezők fele a tévé helyett ma már az internetet nézi inkább. A vizsgált városokban az internet ebben a vonatkozásban még nagyobb súllyal jelentkezik, a helyi lakosok jobban preferálják itt is az online teret a hagyományos médiatérhez képest (**55. sz. táblázat**).

55. táblázat: Mit néznek az emberek (%-os megoszlások, bázis: internetezők)

Média típusa	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros	országos kontrolladat*
tévé	21	17	19	20	20
mindkettő	29	29	26	30	36
internet	50	54	55	50	46
Összesen	100	100	100	100	100

* az adatok forrása az Ariosz Kft. négyezer fős, 2019 végén az NMHH részére készített online kutatása ([Csökken a hagyományos média fogyasztóinak aránya az internethez képest](#))

Az adatok korcsoport szerinti bontása a várt eltérő preferenciákat mutatja: minél fiatalabb valaki, annál valószínűbb, hogy internetezni szokott és minél idősebb, annál valószínűbb, hogy tévézni. Az adatok korcsoportok szerinti bontása mind a négy városban hasonló eredményeket mutat azzal az eltéréssel, hogy Dunaújvárosban a 65 éven felüli korosztály ebben a vonatkozásban még kevésbé preferálja az internetet (**56. sz. táblázat**).

56. táblázat: Mit néznek az emberek (a megkérdezettek korcsoport szerinti bontásában azok %-os aránya, akik a tévészés helyett inkább internetezni szoktak, bázis: internetezők)

Életkor	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
18-34 éves	69	66	67	68
35-49 éves	55	65	63	62
50-64 éves	33	43	47	38
65-xx éves	30	33	31	19
Összesen	50	54	55	50

10. A helyi közügyekről való tájékozódás csatornái a helyi médiában

Mivel helyben a legtöbbet használt médiaeszköz az internet, a helyi közügyekkel kapcsolatos hírek fogyasztásával kapcsolatban is legtöbbször az online médiát hozzák szóba. A helyi hírek vételezésekor mind a négy városban kiugróan magas a helyi internetes portálok igénybevétele: a használók aránya általában eléri, illetve meghaladja a 60 százalékot (**57. sz. táblázat**). Tőlük erőteljesen leszakadva következnek a második helyen a rádiók kb. 35-40 százalékos említési aránnyal, majd a sajtó, általában 30-35 százalékkal, és a sort a helyi tévék zárják, általában 20-25 százalékos említési aránnyal. (Székesfehérváron viszont a helyi sajtót, Dunaújvárosban pedig a helyi tévét az átlagosnál kevesebben említik meg a hírfogyasztással kapcsolatban.)

A kutatássorozat első hulláma nem pontosan ezt a rangsort adta ki, és bár ott más településeket vizsgáltunk, de a településeken belül akkor is azonos sorrendek alakultak ki. Az előző hullám két városában (Pécs és Kecskemét) első volt az internet, második a rádió, harmadik a televízió és a negyedik a nyomtatott sajtó. Hajlunk arra a megállapításra – még hogy ha most más települések is szerepeltek a mintában -, hogy a vidéki városokban az elmúlt egy év során általánosabb érvényű elmozdulások történhettek a helyi médiafogyasztásban.

Mivel jelen felmérés során a települések belső rangsorai ugyancsak lényegében hasonló képet mutatnak, ez alapján azzal a következtetéssel élünk, hogy az online média – részben az internethasználat általánosabbá válása miatt – tovább erősödött a helyi jellegű hírközlési és hírvételezési folyamatokban. Ezzel párhuzamosan a helyi televíziók továbbra is csökkenő pályán állnak, a rádiós szegmens pedig stagnál. A nyomtatott sajtó viszont mintha erősödne, ami véleményünk szerint a sajtótermékek nyomtatott és online változatainak szerves szimbiózisának köszönhető, ami miatt valamelyest mintha összemósódna ennek a két formának a használata és értelmezése. (Kérdéses, hogy bár a felmérés során a nyomtatott sajtótermékekről kérdeztünk, ki mire gondolhatott itt. Lehet, hogy a kérdezettek egy része ehhez a kategóriához sorolja az online változatokat is, különösen, ha ugyanazon a néven fut az újság és a portálja is. Jelen kutatás nagyon plasztikusan mutatja, hogy az újságok (a megyei/városi napilapok) esetében mennyire nagy ma már az online változatok olvasottsága.)

Ahogy a kutatássorozat első hullámának adatait bemutató jelentésben már jeleztük, a nagyobb vidéki városokban tapasztalható erőviszonyok nem teljesen képezik le az összesített országos állapotokat. Országos szinten ma még a legfontosabb információközvetítő csatorna a televízió, még ha az elmúlt években csökkent is a fontossága. Második helyen következik az internet, de az

eredmények alapján szinte holtversenyről beszélhetünk. (Az internetezők körében pedig már toronymagasan az internet a legfontosabb hírforrás.) A harmadik helyen szerepelnek a rádiók és a negyedik a nyomtatott sajtó.¹⁹

57. táblázat: A helyi közügyekről, hírekről melyik helyi médiából szoktak tájékozódni a lakosok (az adott médiatípust említők %-os aránya)

Média	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
helyi internetes portál	67 (78)*	68 (77)	60 (71)	63 (72)
helyi rádió	38 (64)	34 (62)	35 (60)	33 (61)
helyi nyomtatott sajtó	33 (50)	35 (47)	25 (50)	30 (43)
helyi televízió	21 (46)	24 (51)	19 (46)	10 (35)

* zárójelben az adott médiatípus teljes, nemcsak hírműsorokra vonatkozó elérési mutatója

Még egyértelműbb a helyi internetes portálok kiemelkedése, ha a kérdezettek csak egy közvetítő közeget emelhetnek ki a helyi hírfogyasztás csatornáinak közül. Ha csak egyet, a legfontosabbat lehet kiválasztani, akkor a hírfogyasztók több mint 60 százaléka az új médiát választja (**58. sz. táblázat**). A többi médiaeszközt – tévé, rádió, sajtó – a helyi hírek fogyasztásakor már jóval kevesebben részesítik előnyben: második helyen a nyomtatott sajtó következik, a harmadik helyen a rádiók, a negyedik helyen pedig a tévé. (A kutatássorozat első hullámában – igaz más településeken – a sorrend a magasan kiemelkedő internet után a következő volt: második a rádió, harmadik holtversenyben a televízió és a nyomtatott sajtó).

Érdekes mindezen adatokat összevetni az országos helyzettel: ha a vizsgált négy település lakói országos jellegű híreket fogyasztanak, akkor milyen médiatípusokat preferálnak. A helyi és az országos jellegű hírek fogyasztásakor a preferenciák annyiban hasonlóak, hogy az új médiát az országos jellegű hírek fogyasztásakor is kb. 60 százaléknál részesítik előnyben, de a hagyományos médián belül a használati szokások már egypólusúak, szinte mindenki csak a televíziót használja információforrásként, alig-alig tájékozódik valaki országosan fogható rádióból, vagy országos terjesztésű nyomtatott lapból. Ezek a médiatípusok a helyi médiatérben kapnak nagyobb hangsúlyt.

58. táblázat: A helyi közügyekről, hírekről elsősorban melyik helyi médiából tájékozódnak a lakosok (az adott médiatípust említők %-os aránya, N=akik valamilyen helyi médiaeszközt használnak és szoktak tájékozódni)

Média	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
helyi internetes portál	60 (61)	63 (57)	61 (56)	68 (60)
helyi nyomtatott sajtó	18 (1)	16 (1)	12 (0)	15 (1)
helyi rádió	13 (3)	13 (4)	16 (3)	10 (2)

19 forrás: Megfertőzött médiarendszer - A politikai tájékozódás forrásai Magyarországon 2020 (https://www.fes-budapest.org/fileadmin/user_upload/dokumente/pdf-dateien/Mertek_hirfogyasztasi_szokasok.pdf)

Média	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
helyi televízió	5 (32)	6 (37)	7 (38)	3 (35)
egyéb válasz	4 (3)	2 (1)	4 (3)	4 (2)

Zárójelben az országos kontrolladat: országos jellegű hírekről elsősorban milyen típusú országos médiából tájékoznak a kutatás során a megkérdezett helyi lakosok

11. A helyi média elsőszámú közönsége

A helyi médiafogyasztási struktúrában sok helyütt bekövetkező módosulások inkább csak szerkezeti változások, az egyes szegmenseken belül megfigyelhető lemorzsolódások nem jelentik azt, hogy a helyi média olvasókat/nézőket veszítene el. Ha a megkérdezettek válaszaira hagyatkozunk, úgy tűnik, hogy a helyi média fogyasztóinak száma nem hogy csökken a vizsgált településeken, hanem egyértelműen nő. (A kutatássorozat első hullámában szereplő városokban is ezt figyelhettük meg.) A válaszadók többsége szerint a helyi médiát egyre többen olvassák, nézik a városukban. Ez különösen Sopronban, a „leghűségesebb” városban jelentkezik hangsúlyos véleményként **(59-60. sz. táblázat)**.

59. táblázat: Mennyire ért egyet azzal a véleménnyel, hogy a helyi médiát egyre többen olvassák, nézik a városban? – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlás)

Város	Egyetért	Is-is	Nem ért egyet
Győr	45	31	24
Sopron	50	35	15

60. táblázat: Mennyire ért egyet azzal a véleménnyel, hogy a helyi médiát egyre többen olvassák, nézik a városban? – Fejér megye (%-os megoszlás)

Város	Egyetért	Is-is	Nem ért egyet
Székesfehérvár	39	38	22
Dunaújváros	44	35	21

A helyi médiafogyasztók elsőszámú közönségének azokat tekintjük, akik naponta találkoznak valamilyen formában a helyi média adásaival, közléseivel (helyi tévéből és/vagy helyi rádióból és/vagy helyi nyomtatott sajtóból és/vagy helyi online sajtóból). A felmérés adatai szerint a helyi média valamelyik ágense napi szinten a helyi lakosok kb. 40 százalékát éri el: Győrben 42 százalékot, Sopronban ugyancsak 42 százalékot, Székesfehérváron pedig 39 százalékot. A vizsgált négy város közül Dunaújvárosban vesz fel ez a mutató alacsonyabb értéket (35%).

Az adatok társadalmi-demográfiai bontása azt mutatja, hogy mind a négy városban legkevésbé a fiatalok állnak kapcsolatban a helyi médiával ilyen gyakorisággal, leginkább pedig az idősek, a 65 éven felüli korosztály tagjai **(61-65. sz. táblázat)**. Győr kivételével az is közös vonásként jelentkezik, hogy a nők napi szinten gyakrabban fogyasztanak helyi médiatartalmakat, mint a férfiak.

Általános összefüggésként figyelhető meg az is, hogy a közéleti aktivitás szintje és a helyi médiatartalmak fogyasztásának gyakorisága gyakran kéz a kézben jár. Akiknek a helyi közéleti

aktivitása alacsony szintű, azok napi szinten ritkábban találkoznak a helyi média adásaival, információs anyagaival.

A helyi médiával napi szinten találkozó aránya

61. táblázat: A helyi médiával napi szinten találkozó aránya a kérdezett neme szerint (%-os arányok a társadalmi-demográfiai adatok bontásában)

A kérdezett neme	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
férfi	45	33	35	31
nő	39	51	42	38

62. táblázat: A helyi médiával napi szinten találkozó aránya a kérdezett életkora szerint (%-os arányok a társadalmi-demográfiai adatok bontásában)

A kérdezett életkora	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
18-34	29	37	32	26
35-49	38	39	28	31
50-64	56	47	38	40
65-xx	50	50	65	45

63. táblázat: A helyi médiával napi szinten találkozó aránya a kérdezett iskolai végzettsége szerint (%-os arányok a társadalmi-demográfiai adatok bontásában)

A kérdezett iskolai végzettsége	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
8 általános és szakmunkásképző	41	31	50	31
érettségi	41	45	35	41
diplomás	43	54	34	31

64. táblázat: A helyi médiával napi szinten találkozó aránya a kérdezett közéleti aktivitása szerint (%-os arányok a társadalmi-demográfiai adatok bontásában)

A kérdezett közéleti aktivitása	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
erős	51	46	61	71
közepes	48	49	44	36
gyenge	31	33	25	24

65. táblázat: A helyi médiával napi szinten találkozó aránya összesítve (%-os arányok a társadalmi-demográfiai adatok bontásában)

Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
42	42	39	35

12. A helyi média választásának okai

A helyi média választásának legfőbb oka az, hogy ha valaki helyi, regionális hírekre kíváncsi, akkor annak a helyi médiához kell fordulnia. Ebben a tekintetben a helyi médiának megkérdőjelezhetetlen, megkerülhetetlen információközvetítő szerepe van (66-67. sz. táblázat).

66. táblázat: Mennyire ért egyet azzal a véleménnyel, hogy ahhoz, hogy valaki a helyi ügyekben tájékozott legyen, elengedhetetlen, hogy a helyi médiából tájékozódjon? – Győr-Moson-Sopron megye (%-os megoszlás)

Város	Egyetért	Is-is	Nem ért egyet
Győr	66	23	12
Sopron	71	20	9

67. táblázat: Mennyire ért egyet azzal a véleménnyel, hogy ahhoz, hogy valaki a helyi ügyekben tájékozott legyen, elengedhetetlen, hogy a helyi médiából tájékozódjon? – Fejér megye (%-os megoszlás)

Város	Egyetért	Is-is	Nem ért egyet
Székesfehérvár	69	20	12
Dunaújváros	70	18	12

A megkérdezettek szerint ez a legfontosabb funkciója a helyben működő médiarendszereknek. Míg a kutatássorozat első hullámában szereplő két városban a helyi lakosok megosztottak voltak abban a tekintetben, hogy egy jól működő helyi médiának mennyiben kell a helyi és mennyiben kell az országos jellegű ügyekre összpontosítania figyelmét, a mostani hullámban a vizsgált négy városban jobban előtérbe kerül a helyi hírekre való fókuszálás igénye. Ha a két kutatási hullámot egyfajta idősoros kutatásként értelmezzük a vidéki városokra vonatkozóan, akkor mindezt időben változó igényként is definiálhatjuk és a helyi média szerepének egyértelműbb meghatározásaként.

Míg az előző hullámban általában a helyi média fogyasztóinak fele volt azon az állásponton, hogy a helyi médiának egyértelműen a helyi témák bemutatásával, feldolgozásával kell foglalkoznia, addig ebben a hullámban 60-65 százaléknyan vannak ugyanezen a véleményen (68. sz. táblázat). A balansz tehát jobban eltolódik a helyi hírek javára. Korábban az érintettek majdnem fele volt azon a véleményen, hogy az volna a legideálisabb, ha a helyi médiában ugyanolyan arányban jelennének meg helyi, illetve országos jellegű hírek, információk. Ez az arány a mostani felmérés során általában egyharmadnyi.

68. táblázat: Egy helyi média esetében a helyi híreknek, illetve az országos vagy nemzetközi vonatkozású híreknek ideális esetben milyen arányban kellene megjelenie (%-os megoszlások, N=akik napi szinten kapcsolatban vannak a helyi médiával)

Vélemény	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Legyenek túlnyomó többségben a helyi vonatkozású hírek	32	31	25	33
Legyenek többségben a helyi vonatkozású hírek	33	29	40	27
Kb. Azonos arányban legyenek a helyi, illetve az országos vagy nemzetközi vonatkozású hírek	33	39	33	38
Inkább országos vagy nemzetközi vonatkozású hírek legyenek	2	3	1	3
Összesen	100	100	100	100

Ha valaki választhat, hogy az országos média vagy a helyi média műsorát nézze, akkor a helyi média preferálását egyértelműen a helyi vonatkozású események iránti érdeklődés határozza meg (69. sz. táblázat). Ez az alapvetés jelentkezett a kutatássorozat első hullámában is. Az is közös vonása a kutatásoknak, hogy a helyi média valamelyik szegmensét rendszeresen használók általában úgy érzik, hogy a helyi média gyorsan reagál, friss, naprakész információkat közvetít. Emellett fontos szempont az is, hogy a megkérdezettek úgy gondolják: pontos, megbízható információkat kapnak innen.

69. táblázat: Mi alapján döntenek a nézők/hallgatók a helyi média mellett az országos média helyett (azok %-os aránya, akiket a döntésükben az adott tényező valamennyire befolyásol, N=akik napi szinten kapcsolatban vannak a helyi médiával*)

Indoklás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
A helyit választja, mert innen lehet tájékozódni helyi vonatkozású eseményekről, hírekről	81 (63)	76 (53)	84 (66)	70 (52)
A helyit választja, mert pontos, megbízható információkat innen lehet kapni	68 (43)	73 (48)	70 (42)	60 (41)
A helyit választja, mert friss, naprakész információkat innen lehet kapni	67 (44)	64 (47)	70 (50)	66 (41)
Érzelmi okok miatt választja a helyit, mert jobban szereti	51 (31)	52 (30)	57 (31)	44 (19)
Megszokás miatt választja a helyit	56 (33)	45 (24)	56 (35)	44 (25)

Indoklás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Politikai okok miatt választja a helyit, mert annak olyan a megközelítése, amely politikailag szimpatikusabb	17 (7)	18 (6)	22 (12)	18 (8)

* Azok összessége, akik az adott szempont döntéshatározó szerepét kiemelték (zárójelben azok aránya, akik szerint az adott tényezőnek „nagy” befolyása van)

A helyi közélettel kapcsolatos tematikák közül elsősorban a „hétköznapi” információkra „vevők” a kérdezettek, ezeket keresik inkább a helyi médiában. Az érdeklődést elsősorban a helyi rendezvényekről, eseményekről szóló tudósítások, illetve beharangozók keltik fel (**70. sz. táblázat**), de sokan nézik a kultúrával kapcsolatos híreket vagy az oktatással, egészségüggyel, szociális rendszerrel kapcsolatos információkat is. A kérdőívben szereplő tematikai listán – összhangban az előző kutatási hullám eredményeivel - a politika és a sport szerepel az utolsó két helyen.

70. táblázat: A helyi lakosok a helyi média segítségével milyen témakörökben szoktak tájékozódni (az adott tematikát választók %-os aránya, N=akik napi szinten kapcsolatban vannak a helyi médiával*)

Témakör	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Helyi rendezvények, események	90 (56)	96 (56)	93 (48)	92 (54)
Helyi kultúra, művészet	91 (52)	92 (53)	86 (46)	94 (50)
Helyi oktatás, egészségügy, szociális helyzet	88 (51)	91 (42)	92 (47)	88 (48)
Helyben lakó emberekkel kapcsolatos hírek	86 (47)	87 (42)	82 (35)	90 (42)
Helyi gazdaság	79 (39)	85 (36)	78 (35)	85 (36)
Helyi sport	75 (38)	74 (31)	70 (32)	73 (38)
Helyi politika, közélet	68 (37)	72 (28)	68 (27)	75 (35)

* Azok összessége, akik az adott szempont döntéshatározó szerepét kiemelték (zárójelben azok aránya, akik szerint az adott tényezőnek „nagy” befolyása van)

13. A helyi média értékelése

A helyi média választásának legfontosabb oka a helyi információkhoz való hozzájutás szándéka és az az igény, hogy ezek az információk frissek és megbízhatóak legyenek. Ezek a szempontok a helyi médiahasználatot megalapozó legfontosabb tényezők. A kutatás adatai azt mutatják, hogy ezeknek az elvárásoknak a helyi médiarendszer által kibocsátott híradások meg is felelnek.

A megkérdezetteket megkértük arra, hogy egy Likert-skála segítségével 1-5-ig adjanak értékelést: mennyire elégedettek különböző dimenziók mentén a helyi média hírműsoraival. A dimenziók között szerepeltek az elvárások szintjén fontosabb motivációs tényezők is, pl. információbőség, naprakészség, pontosság. (Az ilyen típusú „osztályozó” kérdéseknél, ha a válaszok összesített értékelése eléri a 4,0-ás átlagot, akkor mondhatjuk azt, hogy az adott szempont működését összességében megvalósulni látják a kérdezettek.)

Az adatok azt mutatják, hogy a legfontosabbnak tartott motivációs tényezők jól és hatékonyan működnek, mert megvalósulásukkal kifejezetten elégedettek a kérdezettek. (A kérdésre azok adhattak választ, akiknek rálátásuk van a helyi médiára, napi szinten találkoznak valamilyen helyi információval.) A vizsgált hat értékelési dimenzió mentén kettő esetében az indexek meghaladják a szimbolikusnak tekintett 4,0-s átlagot, kettőnél pedig a települések közül háromnál e felett vannak az átlagok (**71. sz. táblázat**).

Elsősorban a helyi tematikák megfelelő súlyát ismerik el a kérdezettek (leginkább a megyeszékhelyeken). Alapvetően mindenhol naprakésznek és megbízhatónak tartják a helyi információkat az emberek (leginkább Székesfehérváron), s általában az információk sokrétűségét is, igaz, ezt valamivel kisebb mértékben. (Dunaújvárosban az utóbbi két dimenziónál (megbízhatóság, sokrétűség) nem éri el a 4,0-s szintet az átlagpontszám).

Ami valamennyire problematikusabbnak mondható, az a helyi média objektivitása, illetve az, hogy a médiarendszer mennyire tudja a politikai sokszínűséget felszínre hozni. Itt az indexértékek többször is alatta maradnak a 4,0-s átlagnak. A legkritikusabban ezekben a vonatkozásokban a győriek nyilatkoznak, de a politikai kiegyensúlyozottság kapcsán a dunaújvárosiak körében is többen látnak problémákat. A székesfehérváriak és a soproniak ezeken a területeken inkább elégedetten nyilatkoznak. A székesfehérváriak a tárgyyszerűség kapcsán fogalmaznak inkább pozitívan (bár a székesfehérváriak általában minden vizsgált dimenzió mentén jó értékelést adnak a helyi médiának), a soproniak pedig inkább a politikai sokszínűséget látják helyben biztosítottnak.

71. táblázat: A helyi lakosok mennyire tartják igaznak a helyi média hírműsorainak színvonalával kapcsolatban a következőket (átlagosztályzat, 1: egyáltalán nem igaz, 5: nagyon igaz, N=akik napi szinten kapcsolatban vannak a helyi médiával)

Állítás	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
A helyi média híreiben kellő mértékben jelennek meg a helyi dolgok, események	4,41	4,28	4,54	4,23
A helyi média hírei naprakészek, frissek	4,24	4,24	4,51	4,09
A helyi média hírei pontosak, megbízhatóak	4,17	4,11	4,33	3,90
A helyi média hírei információ gazdagok, sokrétűek	4,11	4,05	4,16	3,73
A helyi média objektív, tárgyyszerű	3,60	3,92	4,13	3,82
A helyi média hírei a politikai sokszínűséget képviselik	3,58	4,01	3,88	3,48

A megkérdezetteket megkértük arra, hogy ugyancsak egy Likert-skála segítségével 1-5-ig adjanak értékelést: összességében mennyire elégedettek a vizsgálatban érintett helyi médiaszolgáltatókkal, külön-külön. (Ugyanerre az értékelésre megkértük őket az országos médiával kapcsolatban is.) A kérdés azokhoz szólt, akiknek tapasztalati véleménye lehet az adott csatornáról, akik legalább heti szinten nézik, hallgatják az adott médiatípust.

Már a kutatássorozat első hullámának adatai is azt mutatták, hogy a hallgatók/nézők a helyi médiaszolgáltatókkal elégedettebbek, mint az országos médiumokkal, és ezt a következtetést a jelen kutatás is megerősíti. Mind a négy vizsgált médiaágazatnál és mind a négy településnél azt lehet megfigyelni, hogy a helyi médiával elégedettebbek a fogyasztók, mint az országos vetélytársukkal (**72. sz. táblázat**). Likert-skálás kérdésről lévén szó, akkor lehet azt mondani, hogy a nézők/olvasók általában elégedettek egy médiatípussal, ha a válaszok összesített értékelése eléri a 4,0-es átlagot. Bár a helyi médiahordozók magasabb pontszámokat, értékeléseket kapnak, összességében azonban a médiaszereplők értékelése csak néhány esetben haladja meg ezt a szimbolikus határvonalat. Sopronban a helyi tévé, illetve a helyi online sajtó éri el ezt a szintet, illetve Székesfehérvárott a helyi rádiók.

Sopronban általában mind a négy vizsgált helyi média magas pontszámokat kap, és az átlagok egy szűkebb és magasabb értéktartományú sávban mozognak (3,82-4,00). Győrről egy szinttel alacsonyabbak az értékelések (3,64-3,80), és annyiban egy pólusúak, hogy a helyi rádiók emelkednek ki jobban. Közép-Dunántúl településein jobban szórnak az értékelések (Székesfehérvár: 3,57-4,00, Dunaújváros: 3,49-3,93). Közös vonása ezeknek az adatoknak, hogy mindkét városban a helyi rádiók kapják a legjobb értékelést. Székesfehérvárott a helyi televíziók, Dunaújvárosban pedig a helyi sajtó kapja a legrosszabbat.

72. táblázat: A helyi lakosok mennyire elégedettek a médiumok működési színvonalával (átlagosztályzat, 1: egyáltalán nem elégedett velük, 5: nagyon elégedett, N=akik az adott médiát legalább hetente használják)

Média típusa	Győr	Sopron	Székesfehérvár	Dunaújváros
Helyi, városi rádiókkal	3,80	3,82	4,00	3,93
Helyi ügyekkel foglalkozó helyi internetes hírportálokkal	3,67	3,98	3,78	3,89
Helyi, városi tévékkel	3,64	4,00	3,57	3,70
Helyi, városi, megyei nyomtatott újságokkal	3,71	3,86	3,75	3,49
Országos sugárzású rádiókkal	3,53	3,70	3,63	3,68
Országos ügyekkel foglalkozó internetes hírportálokkal	3,54	3,83	3,60	3,59
Országos terjesztésű nyomtatott újságokkal	3,57	3,73	3,45	3,39
Országos sugárzású tévékkel	3,28	3,39	3,39	3,21

Ha megkülönböztetjük egymástól az egyes helyi médiatartalmak napi, illetve heti fogyasztóit, akkor megállapíthatjuk, hogy a használati intenzitás is hatással van az elégedettségi szintekre: minél gyakrabban találkozik valaki egy adott típusú tartalommal, annál elégedettebb vele, és fordítva, minél ritkábban, annál elégedetlenebb. (Ebben a bontásban a kisebb elemszámokat elkerülendő, nem településenként mutatjuk be az adatokat, hanem a négy almintát összevontan, egyben – **73. sz. táblázat**).

Az alacsonyabb elégedettségi indexek önmagukban arra utalnak, hogy a ritkábban fogyasztók a kritikusabb hozzáállásuk miatt távolságtartóbbak az egyes médiahordozókkal szemben (**74. sz. táblázat**). De ahogy egy korábbi fejezetben említettük, a helyi közélet iránti nagyobb érdeklődés komoly hatással van a helyi médiatartalmak fogyasztásának gyakoriságára. A helyi médiát ritkábban fogyasztók körében a nagyobb fokú elégedetlenség mögött az húzódik meg inkább inkább inkább, hogy a helyi médiarendszerhez lazábban kapcsolódó fogyasztók nem igazán vevők a helyi információkra, kevésbé érdeklik őket a helyi események.

73. táblázat: A helyi lakosok mennyire elégedettek a helyi médiumok működési színvonalával (átlagosztályzat, 1: egyáltalán nem elégedett velük, 5: nagyon elégedett, annak függvényében, ki milyen gyakran használják adott médiát, a teljes minta eredményei, N=akik az a adott médiát legalább hetente használják)

Média típusa	Napi szinten	Napi szinten nem, csak heti szinten	Főátlag
Helyi, városi rádiókkal	4,19	3,63	3,88
Helyi ügyekkel foglalkozó helyi internetes hírportálokkal	3,96	3,87	3,83
Helyi, városi tévékkel	3,96	3,67	3,74
Helyi, városi, megyei nyomtatott újságokkal	3,80	3,63	3,70

74. táblázat: A helyi lakosok mennyire elégedettek a helyi médiumok működési színvonalával (átlagosztályzat, 1: egyáltalán nem elégedett velük, 5: nagyon elégedett, annak függvényében, ki mennyire érdeklődik a helyi események iránt, a teljes minta eredményei, N=akik az adott médiát legalább hetente használják)

Média típusa	Nagyon érdekli	Közepesen érdekli	Kicsit érdekli	Főátlag
Helyi, városi rádiókkal	4,01	3,79	3,68	3,88
Helyi ügyekkel foglalkozó helyi internetes hírportálokkal	3,95	3,76	3,38	3,83
Helyi, városi tévékkel	3,86	3,63	3,24	3,74
Helyi, városi, megyei nyomtatott újságokkal	3,80	3,67	3,10	3,70